

DETAILSTUDIE

WERCHTER-CENTRUM

Erfgoedwaarden pand per pand

Nog steeds, waar Dijle en Demer kronkelt, Nog niet te zwaar weegt voor zijn zonen, In al't bewustzijn hunner kracht! Nog steeds spant Werchter fier de kroon; Zijn schitt'rend Faamgesternte vonkelt Nog altijd even rijk en schoon! En thans weer dorst heel Werchter toonen, Dat de eedle roem van't voorgeslacht Nog niet te zwaar weegt voor zijn zonen, In al't bewustzijn hunner kracht!

(Gedenkenisprentje Karel Van Roost 1863-1927)

Leeswijzer

In de beschrijving van de gebouwen zijn de **erfgoedelementen** en **erfgoedkenmerken** van de gebouwen in het **vet** weergegeven in de teksten.

Het behoud van de hieronder beschreven en in het vet weergegeven erfgoedelementen en erfgoedkenmerken wordt vooropgesteld voor het bewaren erfgoedwaarden en het verhogen van de beeldkwaliteit van het centrum.

Vervolgens wordt het gebouw kort geëvalueerd wat betreft de volgende criteria: gaafheid, zeldzaamheid, herkenbaarheid, representativiteit, ensemblewaarde en contextwaarde.

Verder wordt het pand ingedeeld in een cluster voor zover het pand deel uitmaakt ervan. Dit kan de contextwaarde van het gebouw verduidelijken en de gehele erfgoedwaarde doen verhogen.

Ten slotte worden de gebouwen op basis van bovenstaande criteria ingedeeld in een waarderingskader gaande van categorie 5 tot en met categorie 3.

Bovenlokale waarde (5)	Lokale waarde (4)	Ondersteunende waarde (3)

Criteria voor selectie:

- Zeldzaamheid geeft aan in hoeverre het onroerend goed uitzonderlijk voorkomt in relatie met de geografische context, de historische context, de typologie of het oeuvre.
- Herkenbaarheid of gaafheid geeft aan in hoeverre het onroerend goed een goed herkenbare uitdrukking is van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht of vormgeving, of van een belangrijke fase in de latere ontwikkeling daarvan.
- Representativiteit geeft aan in hoeverre het onroerend goed typerend is voor een geografische of historische context of een welbepaalde typologie of een bepaald oeuvre.
- Ensemblewaarde geeft aan in hoeverre het onroerend goed een sterke samenhang vertoont tussen de verschillende elementen.
- Contextwaarde geeft aan in hoeverre er tussen het onroerend goed en zijn directe of ruimere omgeving een sterke relatie is op landschappelijk, stedenbouwkundig of esthetisch vlak.

Erfgoedwaarden

Bovenlokale waarde (5): Objecten, ensembles of structuren die hoge historische, architectuurhistorische, esthetische, socio-culturele, industrieel-archeologische, archeologische of cultuurlandschappelijke waarde bevatten die van groot belang zijn voor de structuur of betekenis van Werchter.

Volledige behoud van de beschreven erfgoedkenmerken is noodzakelijk omwille van de erfgoedwaarde van het relict zelf.

Lokale waarde (4): Objecten, ensembles of structuren met een significante positieve historische, architectuurhistorische, esthetische, socio-culturele, industrieel-archeologische, archeologische of cultuurlandschappelijke waarde die van groot belang zijn voor de structuur of betekenis van Werchter.

Behoud van een set van erfgoedkenmerken is noodzakelijk omwille van de erfgoedwaarde van het relict zelf.

Ondersteunende waarde (3): Objecten, ensembles of structuren met een gemiddelde historische, architectuurhistorische, esthetische, socio-culturele, industrieel-archeologische, archeologische of cultuurlandschappelijke waarde die van contextueel belang zijn voor de structuur of betekenis van Werchter.

Behoud van de erfgoedkenmerken die naar de huidige gebouwstructuur refereren (cfr. gabarit, volumetrie, etc.) is noodzakelijk omwille van de erfgoedwaarde van het straat- of dorpsbeeld.

Inhoud

Leeswijzer	1
Criteria voor selectie:	1
Erfgoedwaarden	1
De Sint Jansstraat	5
1. Sint Jansstraat 102.....	5
2. Sint Jansstraat 98.....	7
3. Sint Jansstraat 89.....	8
4. Sint Jansstraat 80 en 82.....	9
5. Sint Jansstraat 70.....	12
6. Sint Jansstraat 85.....	13
8. Sint Jansstraat 45.....	15
9. Sint-Jansstraat 42	16
10. Sint Jansstraat 28.....	17
11. Sint Jansstraat 26.....	19
12. Sint Jansstraat 27 en 29.....	21
13. Sint Jansstraat 15.....	22
14. Sint Jansstraat 1.....	24
De Sint Jansstraat: samenvatting	25
Werchterplein	26
15. Werchterplein zonder nummer.....	26
16. Werchterplein 9.....	28
17. Werchterplein 21.....	29
18. Werchterplein 25.....	30
19. Werchterplein 27.....	31
20. Werchterplein 35.....	32
21. Werchterplein 37.....	33
Werchterplein: samenvatting	34
Onze Lieve Vrouwestraat	35
22. Onze Lieve Vrouwestraat 1, 3 en 5.....	35
23. Onze Lieve Vrouwestraat 7 en 9.....	36
Onze Lieve Vrouwestraat: samenvatting	37
Tweebruggenstraat	38
24. Tweebruggenstraat 11	38

25.	Tweebruggenstraat 8 en 10	39
26.	Tweebruggenstraat 13 en 15	40
27.	Tweebruggenstraat 17	42
28.	Tweebruggenstraat zonder nummer	43
29.	Tweebruggenstraat 21	44
30.	Tweebruggenstraat 16	46
Tweebruggenstraat: samenvatting		48
Beverlaak		49
31.	Beverlaak 1	49
32.	Beverlaak 3	51
33.	Amerstraat 1.....	52
34.	Beverlaak 4, 4A, 4B, 4C, 6, 8B, 8, 10, 12, 14 en 16	53
35.	Beverlaak 30, 32, 34, 36, 38-40, 42 en 44	54
Beverlaak: samenvatting.....		55
Hanewijk		56
36.	Hanewijk 5, 7 en 9	56
37.	Hanewijk zonder nummer	58
Hanewijk: samenvatting		59
Samenvatting alle waarden Werchter.....		60

De Sint Jansstraat

---

1. Sint Jansstraat 102

Eclectische burgerwoning "Mijn Rust"

'Mijn rust'		Sint-Jansstraat 102
-------------	---	---------------------

Beschrijving

De burgerwoning is gelegen aan het westkant van de Wissel, ten zuiden van de Sint Jansstraat. Volgens het kadaster werd ze opgericht in het interbellum.

De woning is gelegen op een perceel dat van de straat is afgeboord door een origineel **ijzeren art-deco hekwerk** op een lage bakstenen plint. Ook het **poorthek** in **art-deco** bleef bewaard.

Burgerhuis op verhoogde begane grond, bestaande uit twee traveeën en twee bouwlagen onder complex leien afgewolfd zadeldak. De gevel wordt gekenmerkt door een samenspel tussen rode baksteen in kruisverband en blauwe arduin. Risaliet in de linkertravee met **afgeronde erker** met **drielicht** op een **hoge plint in blauwe hardsteen** op het gelijkvloers, een **hoefijzerboogvormig venster** met balkon met **ijzeren balustrade** op de verdieping, uitlopend in een afgeplatte **mijtervormige puntgevel**. De gevel wordt gekenmerkt door horizontale **muurbanden** in blauwe hardsteen ter hoogte van de lekdorpels en horizontale middenroede. Het hoefijzervormige venster heeft een bakstenen **getoogde rollaag** met erboven een hardstenen lijst. Het venster wordt in drie gedeeld door twee **penanten** die uitlopen in een hardstenen diamantkop in de rollaag. Onder de afgeplatte puntgevel bevindt zich een hardstenen **paneel** mijn de inscriptie "**mijn rust**".

Rechts uitgewerkt portaal dat bereikt wordt via drie **hardstenen treden** en een betegeld **voorportaal**. De **halfronde deuropening** wordt overkraagd door een **afdakje**. Hierboven een vensteropening met rondboog. De venster- en deuropening hebben een bakstenen getoogde rollaag met hardstenen **diamantkoppen** als aanzetstenen en sluitsteen. Het gehele schrijnwerk werd vernieuwd. Aan de westzijde werd een nieuw wit volume toegevoegd.

Evaluatie

Gaaf bewaard interbellum burgerhuis met gedetailleerd uitgewerkte decoratie.

Geselecteerd wegens zijn gaafheid en zijn contextwaarde (burgerhuizen in Sint-Jansstraat).

Clusters

Andere grote woningen

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

2. Sint Jansstraat 98

Burgerwoning in sobere art-decostijl

Beschrijving

De burgerwoning is gelegen op een groot perceel op de hoek tussen de Sint Jansstraat en de Jan Bolsstraat. Volgens het kadaster werd ze opgericht in het interbellum.

De woning is opgebouwd in rood baksteenmetselwerk in kruisverband met een aantal muurbanden in staand verband. De voorgevel bestaat uit drie traveeën en twee bouwlagen onder leien **wolfsdak**. De **plint** is opgebouwd in **breuksteen** en heeft een aantal **keldergaten** met mooi uitgewerkt **traliewerk**. De vensteropeningen zijn rechthoekig en hebben uitkragende lekdorpels in blauwe hardsteen. De centrale geprononceerde travee heeft op het gelijkvloers een **erker** waarin de inkom gevat is en die bereikt wordt via een **trap** met drie treden. Centraal in de inkom is de deuropening met authentieke **inkomdeur**. Erboven bevindt zich een balkon met bakstenen **borstwering** met zwart beschilderde **ruitmotieven**. De travee loopt uit in een **gepunte mijtervormige dakkapel**. De kroonlijst is een eenvoudige wit beschilderde bakgoot. In de westelijke zijgevel zijn er op het gelijkvloers twee **trapeziumvormige erkers** onder schilddak. De zijgevels worden bekroond door een afgeplatte **mijtervormige dakgoot**.

Evaluatie

Redelijk goed bewaard voorbeeld van een eenvoudig en sober interbellum burgerhuis, gelegen op een groot perceel.

Geselecteerd wegens zijn gaafheid en zijn contextwaarde (burgerhuizen in Sint-Jansstraat).

Clusters

Andere grote woningen

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

3. Sint Jansstraat 89

Eenvoudige hoeve uit het begin van de 20ste eeuw

'Bij Jeppe Fan – Café l'Enfant', momenteel 'De glazen boterham'		Sint-Jansstraat 89
---	--	--------------------

Beschrijving

De langgevelhoeve met woonhuis (en stal) staat met de nok parallel met de Sint Jansstraat. De hoeve werd volgens het kadaster opgericht in het begin van de 20ste eeuw. Het **woonhuis** heeft een hoger **volume** dan dit van de stal. De niet-waardevolle stal werd na de eerste wereldoorlog omgevormd tot (nood)woning.

Het woonhuis telt **vier traveeën** en **anderhalve bouwlaag** onder **pannen zadeldak** op een gecementeerde plint. Het is een verankerde baksteenbouw met **getoogde deur- en vensteropeningen** op het gelijkvloers en **kleine zolderramen** op de verdieping. De gevel wordt afgelijnd door een eenvoudige **tandlijst**. De vensters in de derde en vierde travee hebben een lekdorpel in blauwe hardsteen en zijn beluikt.

Evaluatie

Redelijk goed bewaard voorbeeld van landelijke bebouwing uit het begin van de 20ste eeuw in Werchter. Goed voorbeeld van de typologie van een hoger woonhuis en lager stalgedeelte. Gering beeldbepalend voor de straat.

Geselecteerd wegens zijn gaafheid en zijn representativiteit (landelijke architectuur).

Clusters

Landelijke architectuur vanaf het einde van de 19 ^{de} eeuw
Brouwerij Van Roost

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

4. Sint Jansstraat 80 en 82

School en schoolmeesterswoning uit het interbellum in neo-Vlaamserenaissancestijl

Directiewoning school		Sint-Jansstraat 80-82
-----------------------	--	-----------------------

Beschrijving

Burgemeester J. Van Langendonck besliste in 1921 om een nieuwe jongensschool te bouwen. Een stuk grond ten zuiden van de Sint Jansstraat werd aangekocht. De aannemer ging failliet en het zou tot 1929 duren tot voor de school klaar was. De school telde zes klaslokalen (Aerts, A., Een bijdrage tot de geschiedenis van het onderwijs te Werchter en Wakkerzeel). Volgens het kadaster werd de schoolmeesterswoning pas in 1931 voltooid. In de jaren 1950 werd de school nog vergroot.

De school uit interbellum werd opgericht in een uitbundige neo-Vlaamserenaissancestijl. De school heeft een L-vormige plattegrond met de korte zijde aan de Sint Jansstraat met de lerarenkamers en een grote sporthal en de **lange zijde** aan de **Jan Bolsstraat** met **zes klaslokalen**. De school heeft een **voortuintje** aan de Sint Jansstraat met een buste van Jan Bols en wordt afgesloten van de straat door een recent bakstenen muurtje. De losstaande schoolmeesterswoning heeft geen voortuin en staat helemaal in het westen aan de Sint Jansstraat

De voorgevel aan de Sint Jansstraat wordt gedomineerd door een **monumentaal aula-volume** met de nok parallel met de straat. Tegen het volume is er links een grote **uitspringende erker** met de lerarenkamers, rechts ervan een **kleinere erker** met de toegangsdeur. De sporthal bevindt zich in de rechterzijde van het monumentaal volume. Uiterst rechts, los en direct aan de straat, staat de **directeurswoning**.

De lange gevel van het aula-volume bestaat uit zes traveeën en één bouwlaag onder zadeldak. Algemeen zijn de gevels geritmeerd door de combinatie van rode baksteen in kruisverband en het gebruik van natuursteen. **Witte natuursteen** wordt gebruikt voor de **deur- en vensteromlijstingen** en voor de **doorlopende muurbanden** ter hoogte van de lekdorpels, horizontale middenroede en de lateien. Aan de onderzijde is het gebouw afgewerkt met een **plint** en **waterlijst** in **blauwe natuursteen**. Bovenaan wordt de gevel afgelijnd door een dubbele **muizentand** en zijn er sierankers aangebracht.

De eerste travee betreft de uitspringende **erker** met de lerarenkamers. De erker van één bouwlaag is bedekt met een pannenschilddak. De erker is gevat tussen twee licht geprononceerde hoekpijlers. Centraal is er **viervoudig** gecombineerd **kloostervenster** onder **ontlastingsboogjes**. De travee loopt uit in de dakkapel met **trapegeveltje**. De dakkapel heeft een **rechthoekig venstertje** met een ontlastingsboogje met een **hardstenen paneel** (zonder inscriptie) als borstwering.

De tweede travee met kleine erker bevat de ingang. De dubbele ingangdeur is gevat in een **steekboogomlijsting** in **witte natuursteen**. De rechterzijgevel van de erker bevat een **tweelicht** en wordt bekroond met een **trapegeveltje**.

De laatste vier traveeën bevatten de sporthal en worden gekenmerkt door vier **aaneengeschakelde rondboogvensters**. De rondboogvensters zijn omlijst door een **rollaag** met opstaande bakstenen begrensd door een **hardstenen waterlijst**. Tussen de rondboogvensters is er telkens een **afgeschuinde steunbeer**. Boven de drie steunberen bevindt zich telkens een **ruitvormige hardstenen versieringssteen**. Boven de vierde en vijfde travee is er een hardstenen langwerpige **paneel** aanwezig met het **opschrift "Gemeenteschool voor jongens"** gevat tussen twee **getande pinakels** met **bolbekroning**.

De **zijgevel** van het aula-volume aan de Jan Bolsstraat bestaat uit een **brede puntgevel** die onderbroken wordt door twee **uitspringende schouwen** als postamenten. Tussen de schouwen bevinden **twee vijflichten**. Het onderste is rechthoekig afgelijnd door **lateien** en **lekdorpels** alsook de **hoekblokken** in **witte natuursteen**. Bovenaan zijn de venstertjes afgewerkt met **ontlastingsboogjes**. Het **vielflicht** op de verdieping is gevat tussen een **waterlijst** op **consoles** in **witte natuursteen** en bovenaan een **afgeplatte rondboog** in **baksteen** met **aanzetstenen** in **witte natuursteen**. Onder het eerste en vijfde venster is er nog een **venstertje**. Bovenaan bevindt zich een **rondboogvenstertje** met **waterlijst** en **lekdorpel** in **witte natuursteen**. Bovenaan wordt de puntgevel bekroond met een **getande pinakel**.

De erker in de noordzijde aan de kant van de Sint Jansstraat heeft centraal en uitkragend **schouwvolume** dat ingekort werd. Links en rechts bevindt zich een **vierkant tweelicht** in een kader van witte **natuursteen**. Aan de zuidzijde langs de Jan Bolsstraat is er een **erker** met een **drielicht** gevat in een **kader van witte natuursteen**. Onder het eerste en twee venster bevindt zich een dieper venster. Onderaan zijn er **twee keldergaten**. De zuidgevel bevat een **erkertje** met **toegangsdeur** en heeft een **tweelicht** onder een **trapegeveltje**.

De **klassenvleugel** wordt gekenmerkt door een langwerpige volume met **aaneengeschakeld afgeplat rondboogfries** met **bakstenen rollaag** begrensd door een **waterlijst** in **witte natuursteen** met en telkens vertrekend van een **aanzetsteen** in **witte natuursteen**. Het rondboogfries bevat telkens een **segmentbogig drielicht** met **hoekblokken** en **aanzetstenen** in **witte natuursteen** en uitkragende **lekdorpels** in **blauwe hardsteen**. De **borstweringen** zijn over de gehele gevel in **opstaand metselwerk**. De gevel wordt ingedeeld in drie volumes door **twee erkers** met hetzelfde **drielicht** en **getoogd venstertje** onder een **trapegevel**. Het eerste volume heeft één gedicht venster en twee rondbogen, het tweede bestaat uit vijf rondbogen en het derde uit drie rondbogen.

De **schoolmeesterswoning** aan de Sint Jansstraat werd volgens het kadaster opgericht in 1931 en werd versierd in neo-Vlaamserenaissancestijl.

Het gebouw telt twee bouwlagen onder een complex pannen zadeldak. Net als de school wordt het gebouw gekenmerkt door het gebruik van rode baksteen in kruisverband in combinatie met natuursteen. **Blauwe natuursteen** voor de **plint** en **waterlijst** onderaan en de **cordons** en **witte natuursteen** voor **doorlopende muurbanden** ter hoogte van de lekdorpels, horizontale middenroeden en lateien alsook voor de **negblokken** en **omlijstingen** van de raam- en deuropeningen en de **randen** van de **trapegevel**.

De voorgevel aan de Sint Jansstraat bestaat uit twee linkertraveeën uitgevoerd als risaliet en de derde inspringende travee met de deuropening. De risaliet bevat twee keer twee geprofileerde **kruisramen** met **negblokomlijsting** in **witte natuursteen** en met bovenaan **bakstenen ontlastingsboogjes** op het gelijkvloers en een **rondboogfries** van twee rondbogen op de verdieping. De twee boogvelden zijn afgewerkt met **siermetselwerk**. De risaliet loopt uit in een **trapegevel** waarvan de **trappen** afgewerkt zijn in **witte natuursteen**. Centraal is er een **drielicht** met in het midden een **rondboogvenstertje** met aan weerszijden een **klein rechthoekig venstertje**. Erboven is er een **lichtspleet**. De risaliet is voorzien van **fraai versierde ankers**.

De inkomtravee heeft op het gelijkvloers een **deuropening** vanonder uitgewerkt met een **trap** en **omlijsting** in **blauwe hardsteen** en vanboven een **omlijsting** in **witte natuursteen**, een **bakstenen rollaag** en een **omlopende waterlijst met sluitsteen**. Erboven bevindt zich een **ovaal bovenlicht** met **waterlijst** en **hoekstenen**. Op de verdieping is er een **kloosterkozijn** met een **negblokomlijsting** in **witte natuursteen** en **ontlastingsboog** in baksteen. Erboven wordt de gevel begrensd door de originele **witte kroonlijst**. In het dakvlak bevindt zich een **dakkapelletje** onder **puntdak**.

De oostelijke zijgevel wordt gekenmerkt door een centrale **risaliet** met twee keer drie aaneensluitende **kloosterkozijnen**, op het gelijkvloers met **bakstenen ontlastingsboogjes** op het gelijkvloers en **één rondboogfries** op de verdieping. Bovenaan wordt de risaliet bekroont met een **trapgevel** met **tweelicht**. Bovenaan is er een **getande pinakel**. Rechts bevindt zich een blinde muur met **geprononceerde schouwkanaal** en **schouw**. Aan de linkerzijde is er de zijgevel van de achterbouw met een deur- en raamopening. In het dakvlak bevindt zich een **dakkapel**. De zuidzijde van deze achterbouw is opgebouwd uit een **trapgevel**.

Evaluatie

Gaaf bewaard schoolgebouw en schoolmeesterswoning in een mooi verzorgde neo-Vlaamserenaissancestijl met voortuintje. Uniek gebouw voor Werchter. Zeer belangrijk voor de beeldwaarde van de straat.

Geselecteerd wegens zijn gaafheid, zijn representativiteit (neo-Vlaamserenaissancestijl), ensemblewaarde (directeurswoning, schoolgebouw, sportzaal en klassenvleugel).

Clusters

Openbare instellingen

Waardering

Lokale waarde (4)

5. Sint Jansstraat 70

Wederopbouwwooning in neotraditionele stijl

Heropbouw pand WOI, cartouche met "1914-1922"		Sint-Jansstraat 70, cartouche met "1914-1922".
---	---	--

Beschrijving

De eenvoudige dorpswoning is gelegen in het zuiden van de Sint-Jansstraat en ligt direct tegen de straat.

De dorpswoning bestaat uit twee traveeën en twee bouwlagen onder **pannen zadeldak** en **plint in blauwe hardsteen**. De gevel is opgebouwd uit **rode baksteen** in kruisverband en natuursteen voor enkele details. Het gelijkvloers bestaat uit een **deuropening** met **rondboogomlijsting** en een **vensteropening** met **segmentboogomlijsting**. De omlijsting is eenvoudig uitgevoerd met een bakstenen rollaag met **witte natuursteen** voor de **aanzet** en **sleutel**. Ter hoogte van de horizontale middenroede loopt een **tandlijst** in **baksteen**, ter hoogte van de lekdorpels een **muurband** in **witte natuursteen**. Op de verdieping zijn er **twee rechthoekige vensteropeningen** met **hoekblokken** en **latei** in **witte natuursteen** met erboven een **rondboog** met **sluitsteen** in **witte natuursteen**. Het **boogveld** is versierd met een **visgraatmotief** met **donkere** en **rode bakstenen**. Tussen de twee vensters bevindt zich een **cartouche** in **witte natuursteen** met het jaartal "**1914-1922**". Ook hier bevindt zich een **tandlijst** in **baksteen**. Bovenaan zijn er **vier ronde steigersgaten** in **witte natuursteen**. Het dak in zwarte pannen heeft **centraal dakkapel** met puntdak. Het dak wordt begrensd door een **aandak met schouderstukken op korbelen** in **witte natuursteen**. De zijgevels zijn blind uitgewerkt. Het schrijnwerk en de bakgoot werden vernieuwd.

Evaluatie

Gaaf bewaarde wederopbouwwooning. Verzorgde ornamentiek. Ondersteunend voor de beeldwaarde van de straat.

Geselecteerd wegens zijn gaafheid en zijn representativiteit (wederopbouwarchitectuur).

Clusters

Wederopbouwarchitectuur uit de wereldoorlogen

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

6. Sint Jansstraat 85

Burgerhuis in traditionele stijl uit het einde van de 18de of begin 19de eeuw

Woning 'Belle Mie' – vandaag de Hagelandse Academie voor Beeldende Kunst, Muziek & Woord		Sint-Jansstraat 85
--	---	--------------------

Beschrijving

De woning komt voor het eerste voor op het primitief kadaster van 1819 als 'Belle Mie'. Het gebouw is gelegen aan de noordzijde van de Sint Jansstraat. Voor het gebouw is een voortuintje gelegen dat van de straat wordt afgeschermd door een recent laag muurtje.

Het burgerhuis onder **leien zadeldak** kent vier traveeën en twee bouwlagen. Het is opgebouwd in rode baksteen in kruisverband op een gecementeerde plint. In de tweede travee bevindt zich een deuropening met **steekboogomlijsting** in **witte natuursteen** met centrale geprononceerde **sleutel** en bovenliggende **waterlijst** en **deurkalf**. De hoge **getoogde vensteropeningen** op het gelijkvloers hebben drie **negblokken** in **witte natuursteen** en uitkragende **lekdorpels** in **blauwe hardsteen**. De **getoogde vensteropeningen** op de verdieping zijn minder hoog en hebben **twee hoekblokken** en een **lekdorpel** in **witte natuursteen**. Bovenaan bevinden zich **steigergaten** in **witte natuursteen**. De **aanzet** en **kroonlijst** loopt deels overheen de steigergaten en is vermoedelijk een latere toevoeging. Het schrijnwerk werd integraal vernieuwd naar historisch model. De **achterzijde** kent dezelfde opbouw en afwerking als de voorgeven met dien verstande dat eerste en tweede travee zijn afgewerkt met **kloostervensters**.

Aan de westzijde is er een moderne aanbouw.

Evaluatie

Gaaf bewaard traditioneel burgerhuis met voortuin. Zeer verzorgd uitgevoerde woning. Belangrijk gebouw voor de beeldwaarde van de straat.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (18de eeuws burgerhuis), gaafheid en zijn contextwaarde (burgerhuizen in Sint-Jansstraat).

Clusters

Oudste bewaarde relict
Andere grote woningen
Openbare instellingen

Waardering

Lokale waarde (4)

7. Sint-Jansstraat 75

Burgerhuis in eclectische stijl

Beschrijving

Dubbelwoning van vijf traveeën en twee bouwlagen onder pannen zadeldak op een gecementeerde plint. Het pand dateert uit de tweede helft van de 19de eeuw en ligt aan de noordkant van de Sint Jansstraat. De woning heeft een voortuintje dat van de straat is afgescheiden door een laag recent muurtje.

Centraal in de woning bevindt zich de rechthoekige deuropening met **getoogde en geriemde deuroplijsting in blauwe hardsteen** met rechthoekige **sluitsteen**. De deur wordt bereikt door een **hardstenen trapje van drie treden**. De **houten deur** is vermoedelijk origineel. In de gecementeerde plint zitten onder de vensters vier keldergaten met een hardstenen lekdorpel. De getoogde vensteropeningen hebben een uitkragende lekdorpel in blauwe hardsteen. Onder de vernieuwde dakgoot bevinden zich boven de vensteropeningen telkens een **tegeltafel met tegels in art nouveau**. Het donkere pannendak werd vernieuwd.

Aan de westzijde bevindt zich een sterk verbouwd koetshuis.

Evaluatie

Gaaf bewaard burgerhuis met voortuin met voor Werchter zeldzame tegeltafels in art nouveau. Belangrijk gebouw voor de beeldwaarde van de straat.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (art nouveau tegeltafels), gaafheid en zijn contextwaarde (burgerhuizen in Sint-Jansstraat).

Clusters

Andere grote woningen

Waardering

Lokale waarde (4)

8. Sint Jansstraat 45

Burgerhuis in eclectische stijl uit 1891

Voormalige woning notaris Davidts		Sint-Jansstraat 45
-----------------------------------	---	--------------------

Beschrijving

Burgerhuis van drie traveeën en twee bouwlagen onder **leien zadeldak**. Volgens het jaartal in de gevel dateert het gebouw van 1891. Heet pand ligt aan de noordkant van de Sint Jansstraat en heeft een kleine **voortuin** die van de weg wordt gescheiden door een nieuw hekwerk.

Baksteenbouw met sober gebruik van **hardsteen** voor de **deuromlijsting**, **lekdorpels** op het gelijkvloers en voor de **doorlopende lekdorpel** op de verdieping. Baksteenbouw in kruisverband op gecementeerde plint. Centraal in de voorgevel bevindt zich de rechthoekige deuropening die later tot venster werd omgevormd. De vensteropeningen hebben bakstenen **hanenkam** in **bruine en rode baksteen**. Ook de licht geprononceerde hoekpijlers hebben **hoekkettingen** in **bruine baksteen**. Onder de **geprofileerde houten kroonlijst** lopen de traveeën uit in een rechthoekig tableau waarin mogelijk eertijds een tegelmotief was aangebracht. De centrale travee loopt uit in een **dakkapel** met **tweelicht** waarboven het **jaartal 1891** in wit geverfde natuursteen is aangebracht onder **puntgeveltje** met **houten kroonlijst**. De westelijke zijgevel werd voorzien van nieuwe gevelsteen.

Evaluatie

Verbouwd burgerhuis met voortuin dat evenwel zijn meest markante gevelornamenten heeft bewaard. Belangrijk gebouw voor de beeldwaarde van de straat. Ligt ook tegenover twee andere alleenstaande burgerhuizen.

Geselecteerd wegens en zijn contextwaarde (burgerhuizen in Sint-Jansstraat).

Clusters

Andere grote woningen

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

9. Sint-Jansstraat 42

Traditionele herberg of afspanning uit de 17de eeuw

Voormalige herberg 'De Blok'		Sint-Jansstraat 42
------------------------------	--	--------------------

Beschrijving

De herberg met poortgebouw ligt aan de zuidzijde van de Sint Jansstraat aan de historische oostelijke inkom van het dorp.

Het uitspringende woonhuis bestaat uit vier traveeën en twee bouwlagen onder een **pannen zadeldak**. Het gehele gebouw is gewit en deels beschilderd in groene kleur. De gevel wordt gekenmerkt door het gebruik van **baksteen** afgewisseld met **natuursteen**. De gevel is verankerd met mooi uitgewerkte muurankers. De **uitkragende plint** is vermoedelijk gecementeerd. De lage **rondbogige deuropening** in de tweede travee is voorzien van **imposten**, een **sluitsteen** en een **druiplijst** uitlopend op een **krulmotief**. De rechthoekige **vensteromlijstingen** hebben een **negblokomlijsting** en uitkragende **lekdorpel** in **natuursteen**. Bovenaan zijn er **steigergaten** met een hardstenen omlijsting. De gevel wordt bekroond met een sterk **uitkragende houten kroonlijst op klossen**. De **zijpuntgevel** in het oosten heeft **muurvlchtingen**, in het oosten en het westen zijn de **schouderstukken** en **muurkettingen** in witte natuursteen bewaard.

Het inspringende **poortgebouw** van twee bouwlagen onder vernieuwd pannendak heeft op het gelijkvloers een **brede segmentbogige poortdoorgang** in **natuursteen** met **imposten** en geprononceerde **sluitsteen**. Op de verdieping is er een **getoogd venstertje** met **luik** met oorspronkelijk **17de of 18de eeuws beslag**. Bovenaan zijn er **twee steigergaten** en wordt de gevel bekroond met een **houten kroonlijst op klossen**.

Evaluatie

Gaaf bewaarde herberg uit de 17de eeuw. Zeer verzorgde herberg met bewaarde traditionele vormtaal en poortdoorgang. Vrij uniek in Werchter. Zeer beeldbepalend voor de straat.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (17de eeuws burgerhuis), gaafheid en zijn representativiteit (traditionele bouwstijl).

Clusters

Oudste bewaarde relict
Brouwerij Van Roost

Waardering

Bovenlokale waarde (5)

10. Sint Jansstraat 28

Opmerkelijk eclectisch herenhuis met door smeedijzeren hekken omheinde voortuin opgetrokken volgens het kadaster in 1900 door P. Vermeylen, veehandelaar in varkens te Brussel.

Voormalige woning Vermeylen, het "kasteeltje"		Sint-Jansstraat 28
---	---	--------------------

Beschrijving

Het goed is gelegen aan de zuidkant van de hoofdstraat te Werchter, de Sint Janstraat. Ten westen van de woning staat ook een statige herenwoning. Voor het overige is de straat hier getypeerd door kleine gezinswoningen van twee bouwlagen onder zadeldak. Tegenover, aan de noordzijde, zijn er tevens ook twee grotere herenhuizen aanwezig.

Voortuin met oorspronkelijke **afsluiting met pijlers**, op **sokkel** met centrale beschilderde band en **hardstenen bekroning**. Gietijzeren **lanspuntenhekwerk** en poort aanwezig.

Rechts in de voortuin kapel uit de jaren 1970 ter vervanging van de gesloopte oude Sint-Rochuskapel aan de overzijde van de straat.

Het vrijstaande burgerhuis telt twee traveeën en twee bouwlagen onder een **gemansardeerd schilddak (leien)**. Op het schilddak was een originele hoge lansvormige bliksemafleider aanwezig die recent werd verwijderd. De **rode baksteenbouw** op een **hardstenen plint** wordt horizontaal belijnd door middel van hardstenen en gesinterde bakstenen **muurbanden, cordons** en de omlopende **houten kroonlijst op modillons**. De voorgevel is verticaal ingedeeld in twee delen. De linkse venstertravee is licht geprononceerd, bekroond door een **dakvenster** met een **tuitgevel**. Op het gelijkvloers is een **brede vensteropening** met **hardstenen latei aanwezig** met hierboven een decoratieve **ontlastingsboog** met **gele, rode en groene baksteen met hardstenen sluitsteen**. Op de verdieping een kleiner **venster** met **balkon** en **smeedijzeren hekwerk** en **rollaag in gekleurde baksteen met hoek- en sluitstenen in hardsteen**, versierd met **diamantkoppen**. De deurtravee rechts wordt gekenmerkt door de deuropening in **omlijsting van blauwe hardsteen**, met **schouderbogig bovenlicht** en **kleurrijke ontlastingsboog**. Op de verdieping een **vensteropening** met **borstwering** met **faiencepaneel** en hierboven in het **mansardedak** een **ossenooog**.

De oostelijke zijgevel is blind behalve voor twee kleine raampjes op het gelijkvloers. Twee **schoorsteenschachten** zijn geprononceerd aanwezig. De westelijke zijgevel is ingedeeld in twee vlakken en is blind uitgevoerd. De muurbanden en cordons lopen verder over de zijgevels.

Vernieuwd schrijnwerk naar oorspronkelijk model, **oorspronkelijke deur** aanwezig.

Achteraan latere garage en bijgebouwen.

Evaluatie

Opmerkelijk eclectisch herenhuis met voortuintje en met verzorgde en uitbundige versiering. Zeer belangrijk voor de beeldwaarde van de straat en omgeving.

Geselecteerd wegens zijn gaafheid, representativiteit (eclectische bouwstijl) en zijn contextwaarde (burgerhuizen in Sint-Jansstraat).

Clusters

Andere grote woningen

Waardering

Bovenlokale waarde (5)

uitgewerkt met **zandsteen** voor **voluten, dekstenen** en **frontonbekroning**; in de geveltop een **rondbogig zoldervenster**.

De meest rechtse travee is uitgevoerd als **toren** van **drie geledingen**. De eerste twee geledingen op rechthoekige plattegrond, daarboven een **zeshoekig torentje** met hoge **peerspits** met **leienbedekking**, op **houten kroonlijst**. De toren is op elke geleding geopend met **kloosterkozijnen**. De rechthoekige onderbouw is afgelijnd door een **balustrade in zandsteen**.

De oostelijke zijgevel telt twee traveeën met links een geprononceerde **schoorsteenschacht** en rechts een vensteropening. De vensteropening is uitgewerkt met een **kloosterkozijn** en **art-decoglaswerk**, vermoedelijk ter verlichting van het trappenhuis. De uitwerking van de westelijke zijgevel is onbekend.

Evaluatie

Opmerkelijk herenhuis in neo-Vlaamserenaissancestijl met voortuin en met verzorgde en uitbundige versiering. Zeer belangrijk voor de beeldwaarde van de straat en omgeving.

Geselecteerd wegens zijn gaafheid, representativiteit (neo-Vlaamserenaissancestijl) en zijn contextwaarde (burgerhuizen in Sint-Jansstraat).

Clusters

Woningen ooit bewoond door de familie Van Roost

Waardering

Bovenlokale waarde (5)

12. Sint Jansstraat 27 en 29

Bakstenen burgerhuis, vermoedelijk uit de 17de of 18de eeuw

Woning in traditionele stijl met 17 ^{de} of 18 ^{de} eeuwse kern		Sint-Jansstraat 27 en 29
---	--	--------------------------

Beschrijving

Traditioneel burgerhuis van oorspronkelijk vier traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak. De oorspronkelijke gevels (zoals de huidige achtergevel) zijn opgebouwd in **rode baksteen** in kruisverband. De rechthoekige vensteropeningen hebben **lateien in hout** en **uitkragende lekdorpels in hardsteen**. Boven de vensteropeningen is er een **bakstenen rollaag** aanwezig. Bij nummer 27 is er aan de achterzijde een **muurbeschildering** aangebracht in de vorm van **muurbanden** en vensteromlijstingen. De **muurankers** zijn gedecoreerd.

De voorgevels werden aangepast in de 20ste eeuw en het huis werd in twee gedeeld. Bij nummer 27 werd de gevel opnieuw ingevoegd en beschilderd. In de tweede en derde travee op het gelijkvloers werd een winkelpui ingebracht. Nummer 29 kreeg een volledig nieuwe gevelsteen in de voor- en zijgevel. De kroonlijstaanzet is vermoedelijk wel 19de eeuw. De dakgoot en dakbedekking werden vernieuwd.

Evaluatie

Verbouwd burgerhuis uit de 17de eeuw of 18de eeuw. Vrij zeldzaam voorbeeld voor Werchter.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (17de of 18de eeuws burgerhuis).

Clusters

Oudste bewaarde relict

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

13. Sint Jansstraat 15

Dokterswoning in neoclassicistische stijl van 1854

Woning De Wit		Sint-Jansstraat 15
---------------	---	--------------------

Beschrijving

Burgerhuis in **neoclassicistische stijl**, volgens het kadaster in 1854 opgericht door de geneesheer F. Debruyne (op de schets weergegeven als “reconstruction totale”). In 1895 wordt het huis verkocht aan Felix Van Roost, oprichter van “Brouwerij Felix Van Roost” en later brouwerij “De Palmboom”. Hij verliet zijn brouwerij-boerderij om zich hier te vestigen. Felix Van Roost was de voornaamste werkgever in Werchter en eigenaar van een groot aantal gebouwen in de dorpskern van Werchter. Nadien woonde hier zijn zoon Armand met zijn vrouw en kinderen. Vervolgens heeft familie De Wit het huis gekocht en er een bloemenzaak uitgebaat. Vandaag wordt het pand ook “huis De Wit” genoemd.

De inplanting van het gebouw, tegenover de kerk, aan de noordzijde van de hoofdstraat van Werchter, de Sint Jansstraat, geeft het belang van de woning weer. Eerst als woning van de geneesheer en vervolgens van de belangrijkste brouwer van de gemeente. Vandaag is de woning nog steeds een belangrijke blikvanger in het straatbeeld. De westelijke percelen waren historisch bebouwd maar liggen vandaag braak. Aan de oostzijde is recent een nieuwbouw opgericht.

De **voortuin** wordt van de straat afsloten door een **hek** en in de westzijde door een tuinmuur. De voortuin bestaat uit een grasperk en een aantal kleine beplantingen. De plint onder het hekwerk vooraan alsook de pijlers werden verlaagd met het behoud van **de arduinen boordstenen**. Het **smeedijzeren hekwerk** is origineel. De westelijke tuinmuur is aan de buitenzijde wit geschilderd.

Het betreft een alleenstaande neoclassicistische woning, bestaande uit drie traveeën en twee bouwlagen onder **rood pannenzadeldak**. Oorspronkelijk was het dak begrensd door twee aandaken en schouwen als topstukken. In het midden is er een originele hoge **lansvormige bliksemafleider** aanwezig. Tegen de linkse zijpuntgevel is een **serre** aangebouwd; achteraan de woning een aanbouw van twee bouwlagen onder plat dak.

Het betreft een verankerde, **gecementeerde** en **bepoetste baksteenbouw**. De voorgevel van het burgerhuis is zeer goed bewaard gebleven. Bovenaan is de gevel afgelijnd door een **geprofileerde houten kroonlijst** op sierlijke **bepoetste consoles** met **leeuwenkoppen** met **muurband** met deels **van centrale rozet voorziene panelen**. **Rechthoekige vensteropeningen** en met **geprofileerde omlijstingen**, aan de bovenzijde met **oren** en bekroond met **voluut** met **trigrief** en **palmtakken**; **borstweringen met reliëfpanelen**. Vermoedelijk bleven de **originele houten T-ramen** bewaard.

De centrale travee is opvallend door zijn **rechthoekige deuropening** met **hardstenen treden** en oorspronkelijke **dubbele toegangsdeur** met rechthoekig **bovenlicht** met ronde roedeverdeling en **glas in lood**. Hierboven is een **balkon** met smeedijzeren **balustrade** rustend op **sierlijke, bepoeitste consoles met voluten, rocaille, trigriefen en bladwerk**. De originele **dubbele paneeldeur** met bovenlicht bleef bewaard. De deur bestaat uit twee panelen met onderaan een rechthoekig kussen met hierboven het deurhandvat. Boven het handvat bevindt zich een groot rechthoekige glazen paneel met sierlijk traliewerk dat bekroond wordt door een rond fronton.

De westelijke gevel is gecementeerd. Er zijn twee smalle vensteropeningen aanwezig op het gelijkvloers en de verdieping aan de noordzijde. De oostelijke gevel is wit bepoeitst en heeft centraal één vensteropening op het gelijkvloers, één op de verdieping en één klein zolderraam.

De **historische serre** links van het woonhuis is intact. Het is een gebogen glazen constructie op lage bakstenen muur.

Evaluatie

Opmerkelijk gaaf bewaard neoclassicistisch herenhuis met voortuin en serre en zeer verzorgde en uitbundige versiering. Zeer belangrijk voor de beeldwaarde van de straat en omgeving.

Geselecteerd wegens zijn gaafheid, representativiteit (neoclassicisme) en zijn contextwaarde (burgerhuizen in Sint-Jansstraat).

Clusters

Woningen ooit bewoond door de familie Van Roost

Waardering

Bovenlokale waarde (5)

14. Sint Jansstraat 1

Dorpswoning met kern uit de 18de eeuw

Woonhuis elektriciens van de brouwerij		Sint-Jansstraat 1
--	--	-------------------

Beschrijving

De dorpswoning in het begin van de Sint Jansstraat maakte vroeger deel uit van drie opeenvolgende huisjes waarvan er twee gesloopt werden. De woning staat direct tegen de straat in de noordzijde.

De met **schijnvoegen gecementeerde** woning heeft een **beschilderde plint**, drie traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak. De **rechthoekige raam- en deuropeningen** op het gelijkvloers zijn uitgewerkt in **arduin**. Uiterst rechts bevindt zich de deuropening die bereikt wordt via een **trapje** van drie treden. De drie ramen op de verdieping hebben een rechthoekige **geriemde omlijsting** met centraal een **sleutel** met rankwerk. De **gedecoreerde ankers** wijzen op een 17de of 18de eeuwse oorsprong. Bovenaan is er een **eenvoudige houten kroonlijst**. Achteraan is de gevel niet gecementeerd maar wit bepleisterd. In het westen bevindt zich een merkwaardige **rondboogpoortdoorgang**, uitgewerkt in gewitte witte natuursteen met **imposten**, een **druiplijst** en centraal een **sleutel**.

De westelijke zijgevel is ook gecementeerd. Tegen de oostelijke zijgevel werd een nieuwe steen gezet.

Evaluatie

Goed bewaarde dorpswoning in kern vermoedelijk teruggaand op de 18de eeuw. Uitzonderlijke rondboogpoort in witte natuursteen. Verzorgde gecementeerde voorgevel. Ondersteunend voor de beeldwaarde van de straat.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (18de eeuwse woning en rondboogpoort).

Clusters

Oudste bewaarde relict
Brouwerij Van Roost

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

De Sint Jansstraat: samenvatting

Nr.	Straat en nr.	Korte titel	Waardering
1	Sint Jansstraat 102	Eclectische burgerwoning "Mijn Rust"	Ondersteunende waarde (3)
2	Sint Jansstraat 98	Burgerwoning in sobere art-decostijl	Ondersteunende waarde (3)
3	Sint Jansstraat 89	Eenvoudige hoeve uit het begin van de 20 ^{ste} eeuw	Ondersteunende waarde (3)
4	Sint Jansstraat 82 en 80	School en schoolmeesterswoning uit het interbellum in neo-Vlaamserenaissancestijl	Lokale waarde (4)
5	Sint Jansstraat 70	Wederopbouwoning in neotraditionele stijl	Ondersteunende waarde (3)
6	Sint Jansstraat 85	Burgerhuis in traditionele stijl uit het einde van de 18 ^{de} of begin 19 ^{de} eeuw	Lokale waarde (4)
7	Sint-Jansstraat 75	Burgerhuis in eclectische stijl	Lokale waarde (4)
8	Sint Jansstraat 45	Burgerhuis in eclectische stijl uit 1891	Ondersteunende waarde (3)
9	Sint-Jansstraat 42	Traditionele herberg of afspanning uit de 17 ^{de} eeuw	Bovenlokale waarde (5)
10	Sint Jansstraat 28	Eclectisch herenhuis uit 1900	Bovenlokale waarde (5)
11	Sint Jansstraat 26	Eclectisch burgerhuis Van Roost	Bovenlokale waarde (5)
12	Sint Jansstraat 29 en 27	Bakstenen burgerhuis, vermoedelijk uit de 17 ^{de} of 18 ^{de} eeuw	Ondersteunende waarde (3)
13	Sint Jansstraat 15	Dokterswoning in neoclassicistische stijl van 1854	Bovenlokale waarde (5)
14	Sint Jansstraat 1	Dorpswoning met kern uit de 18 ^{de} eeuw	Ondersteunende waarde (3)

Werchterplein

---

15. Werchterplein zonder nummer

Parochiekerk Sint-Jan-de-Doper

Sint-Jan-de-Doperkerk		Werchterplein z.n
-----------------------	--	-------------------

Beschrijving

De kerk is gelegen tussen de Sint Jansstraat en Werchterplein, dit is in het noorden van het plein.

De kerk bezit een imponerende **westertoren** met **peer- of knobbelspits**, **drie beuken**, een **langer transept en koor**.

Dit laatste werd in 1439 begonnen, en is, evenals de even oude noorderzijbeuken en –transeptarm, volledig in **ijzerzandsteen** opengetrokken; Het gedrongen koor is een uiting van de **Demergotiek**: de **gewelfribben** vloeien in een onderbrokene lijn over in de **kapiteelloze muurzuilen**; brede **blinden bogen** versieren de **muren** onder de vensters. De **gewelfschepen** zijn in **baksteen** en de **drie sluitstenen** stellen achtereenvolgens voor; de Kroning van Maria, Sint-Jan-de-Doper) en het wapen van Werchter: drie lelies van keel op veld van zilver.

Uit de 16de eeuw dateren de **noordersacristie** en de **zuidelijke transeptarm**. Op het einde van die eeuw werden het koor en de noordertranseptarm gevoelig gewijzigd. De **oude sacristie**, die twee traveeën telt, doet dienst als doopkapel (Het doopvont in de kerk is een laat-romeins kapiteel van de 12de eeuw dat werd omgevormd tot doopvont). De zuidertranseptarm wordt geschraagd door **steunberen in speklagen van zand- en ijzerzandsteen**. Door de oorlogsbrand van 1914 stortten de torenspits en de gewelven van het hoge schip in. De **heropbouw** in de oorspronkelijke stijl werd voltooid in 1924. Het **schip** heeft vier traveeën; uitwendig bestaat het uit **witte zandsteen**, voor het **inwendige** is **baksteen** aangewend; de zuilen met hun **onversierde kapitelen, de bogen, gewelfribben en hun kraagstenen met koolbladversiering zijn in witte steen**.

In tegenstelling tot het schip zijn de **zijbeuken** niet overwelfd; de voorziene luchtbogen werden nooit uitgevoerd. Uitwendig vertonen de zijbeuken en transepten, evenals de toren, **speklagen in witte zandsteen en bruine ijzerzandsteen**.

De **toren**, op een basis uit het der de kwart van de 16de eeuw, werd ingrijpend herbouwd en verhoogd in de jaren **1663-1666** (jaartal 1666 op het gewelf). De barokke aanpassing uit zich in het portaal, de vensteropeningen, de hoekpilasters van de voorgevel en de sierlijke peerspits. De zuidersacristie werd omstreeks 1900 gebouwd.

Evaluatie

De historische kerk met aanpassingen en toevoegingen uit verschillende perioden vormt een zeer belangrijk historisch en beeldbepalend element in de dorpskern van Werchter.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (15de eeuws kerkgebouw), gaafheid, representativiteit (Demergotiek) en zijn contextwaarde (centraal gelegen in het dorp aan het oude dries en latere kerkhof).

Clusters

Oudste bewaarde relict

Waardering

Bovenlokale waarde (5)

16. Werchterplein 9

Wederopbouwwooning in neotraditionele stijl

Heropbouw pand WOI, cartouche met "Dit huis werd opgericht 1914-1922"		Werchterplein 9
---	---	-----------------

Beschrijving

Dorpswoning gebaseerd op de woning die er voor 1914 stond. De woning is gelegen ten oosten van Werchterplein, tegenover het koor van de kerk.

De woning heeft drie traveeën en twee bouwlagen onder **leien zadeldak** op **gecementeerde plint**. De woning wordt gekenmerkt door het afwisselend gebruik van **baksteen** in kruisverband en **witte natuursteen**. De woning wordt horizontaal geaccentueerd door een uitkragende **doorlopende lekdorpel**, een **cordon** tussen de verdieping en een **muurband** op de verdieping ter hoogte van de aanzetstenen. Centraal in de gevel bevindt zich een laag **rondboogdeurtje** met een **omlijsting** in **witte natuursteen** met **imposten**, een **uitkragende sleutel** en **waterlijst** met erboven een **ovale bovenlicht**. De met bakstenen **getoogde vensters** met **negblokomlijsting** in **witte natuursteen** hebben een **overkragende waterlijst**. Links van de eerste travee bevindt zich een **herdenkingssteen** met volgend opschrift: "Dit huis werd opgericht in 1914 – 1922". De **drie getoogde vensteropeningen** op de verdieping hebben een **uitkragende lekdorpel** en **hoekblokken** in **witte natuursteen**. Aan de rechterzijde is er een **hoekketting** aanwezig. De zijgevel is blind behalve voor **twee getoogde vensteropeningen** rechts boven elkaar. Het dak en de kroonlijst werden vernieuwd.

Evaluatie

Wederopbouwwooning naar model van de oude woning. Verzorgde ornamentiek. Ondersteunend voor de beeldwaarde in de straat.

Geselecteerd wegens zijn gaafheid en zijn representativiteit (wederopbouwarchitectuur).

Clusters

Heropbouwarchitectuur uit de wereldoorlogen

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

17. Werchterplein 21

Pastorie van 1925 in eclectische stijl

Voormalige pastorie		Werchterplein 21
---------------------	---	------------------

Beschrijving

De pastorie van Werchter uit de tweede helft van de 19de eeuw werd verwoest tijdens de eerste wereldoorlog. Een nieuwe pastorie werd in 1925 gebouwd door de brouwerij, na een ruiling van gronden. In de pastorie is vandaag het OCMW gevestigd. Voor het gebouw ligt een **klein voortuintje**.

Het gebouw in eclectische stijl telt drie traveeën en twee bouwlagen onder **puntdak** op een uitkragende **hardstenen plint** met **bossagewerk**. Centraal in het gelijkvloers is er een rechthoekig **geprononceerd inkomportaal** met **rondboogopening** aanwezig. Het rechthoekig portaal wordt bovenaan afgeboord door een **entablement**. De rondboog heeft twee hardstenen **aanzetblokken** in **witte natuursteen** met de opschriften “**anno**” links en “**1925**” rechts. De **rondboog** met bakstenen rollaag heeft een **hardstenen sleutel** en halfronde **waterlijst**. Het portaal wordt bereikt door een **trap** met **vijf hardstenen treden** tussen twee **hardstenen blokken** als balustrade. Aan weerszijden van het portaal is er een **hoog drielicht** aanwezig met een **hardstenen omlijsting** met **hoekblokken** en met uitkragende **latei** en **lekdorpel**. Tussen het gelijkvloers en de verdieping is er een geprononceerde **bakstenen cordon** aanwezig. Op de verdieping zijn er **drie tweelichten** ook met **hardstenen omlijsting** met **hoekblokken** en uitkragende **latei** en **lekdorpel**. Het zwarte pannen dak werd vernieuwd naar oorspronkelijk model. Het schrijnwerk werd helemaal vernieuwd.

De noordelijke zijgevel bevat twee traveeën: een **drielicht** met erboven een **tweelicht** en vervolgens een hoog **tweelicht** met erboven een **tweelicht**. Aan de rechterzijde bevindt zich een geprofileerd schouwkanaal. De schouw zelf werd verwijderd. Tegen de zuidelijke zijgevel werd een nieuwbouw gezet.

Evaluatie

Eenvoudige en sobere pastorie in eclectische stijl. Ondersteunend voor de beeldwaarde in de straat.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (pastorie), gaafheid en zijn representativiteit (eclectische stijl).

Clusters

Openbare instellingen

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

18. Werchterplein 25

Groot burgerhuis van 1801 in het centrum van Werchter, in het begin van de 20ste eeuw eigendom van Van Felix Van Roost.

Woning Victoire Van Roost		Werchterplein 25
---------------------------	---	------------------

Beschrijving

De woning is reeds weergegeven op het primitief kadasterplan van 1819. In 1865 is het gebouw in handen van Joseph Bols, koster en onderwijzer. In 1882 wordt het schuurgedeelte dat parallel met de Onze Lieve Vrouwstraat stond afgebroken. In 1903 werd het pand verkocht aan Felix Van Roost, oprichter van “Brouwerij Felix Van Roost” en later brouwerij “De Palmboom”. Ook de naastgelegen woning met grote tuin op nummer 25 was van Van Roost. Hij was de voornaamste werkgever en eigenaar van een groot aantal gebouwen in de dorpskern van Werchter en ook van het landgoed Heideburg te Tremelo. De aanbouw aan de linkerzijde werd vermoedelijk in 1931 omgevormd tot garage. In 1993 werd een aanvraag ingediend voor het verhogen van de garage.

De woning is gelegen ten westen van het voormalige kerkhof te Werchter, het huidige dorpsplein. De woning ligt op de hoek met de Onze Lieve Vrouwstraat, waar de tuin met een **witgeschilderde, bakstenen** muur is afgezoomd.

Dubbelhuis van vijf traveeën en twee bouwlagen onder vernieuwd **zadeldak**. Op een oude foto is te zien dat de linkse zijpuntgevel oorspronkelijk met aandak was. **Witgeschilderde, gekaleide en verankerde baksteenbouw op gecementeerde plint**; de lijstgevel is afgeboord met een **houten, geprofileerde kroonlijst op klossen**. **Rechthoekige muuropeningen** die regelmatig in de traveeën zijn geplaatst; vensters met **lekdorpels** en **lateien** in **blauwe hardsteen**. **Rechthoekige deur** met **omlijsting** in **blauwe hardsteen**. Vernieuwd schrijnwerk naar historisch model. Op het gelijkvloers werden de luiken verwijderd, op de verdieping zijn nieuwe luiken aanwezig. Boven het portaal is er een **hardstenen gevelsteen** met “**A.B., M.A.R., anno 1801**”. De achtergevel is afgeboord met een **bloktand** en een houten geprofileerde **kroonlijst op klossen**. De bovenverdieping is ook beluikt.

Evaluatie

Gaaf bewaard burgerhuis uit het begin van de 19de eeuw. Sobere gebruik van materialen. Beeldbepalend voor de straat.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (gedateerd burgerhuis 1801), zijn gaafheid en zijn contextwaarde (burgerhuizen Werchterplein).

Clusters

Woningen ooit bewoond door de familie Van Roost
Oudste bewaarde relict

Waardering

Lokale waarde (4)

19. Werchterplein 27

Burgerhuis Van Roost met tuin, herbouwd in 1903

Woning ('kleine') Felix Van Roost		Werchterplein 27
-----------------------------------	---	------------------

Beschrijving

Het huidige gebouw is voornamelijk het resultaat van een grote herbouw van 1903. In 1903 werd het pand immers verkocht aan Felix Van Roost, oprichter van "Brouwerij Felix Van Roost" en later brouwerij "De Palmboom".

De eclectische burgerwoning is gelegen ten westen van het voormalige kerkhof te Werchter, het huidige dorpsplein. Aan de linkerzijde ligt het bredere burgerhuis: Werchterplein 25.

Het gebouw van **drie bouwlagen** en **drie traveeën** onder zadeldak, steekt met zijn **hoge blinde zijgevels** boven de aanpalende huizen uit. De voorgevel is horizontaal gelijnd door **drie doorlopende en uitkragende lekdorpels** in **blauwe hardsteen** en één **cordon** tussen het gelijkvloers en de eerste verdieping. De **getoogde deur- en vensteromlijstingen** bestaan uit bruin beschilderde **bakstenen** en **negblokken**, **aanzetstenen** en **brede sluitsteen** in **witte natuursteen**, allen versierd met **diamantkoppen**.

Het gelijkvloers is uitgevoerd als verhoogde **bel-étage** en heeft een **plint in blauwe hardsteen** met erboven **witte natuursteen**. Rechts onder de raamopeningen bevinden zich **twee keldergaten met origineel schrijnwerk**. De deuropening aan de linkerzijde wordt bereikt door een **trap met drie treden**. Aan de rechterzijde bevindt zich een **voetschraper** en erboven een authentieke **beltrekker**. De originele **dubbel deur** met **bovenlicht** met **glas-in-lood** bleef bewaard. Het overige schrijnwerk in de vorm van **T-ramen** is ook authentiek. Bovenaan wordt de gevel bekroond met een vernieuwde witte houten kroonlijst. Bovenop het zadeldak is er een historische **bliksemafleider**.

Evaluatie

Zeer gaaf bewaard burgerhuis uit het begin van de 20ste eeuw. Vrij rijk uitgewerkte eclectische stijl. Zeer beeldbepalend voor de straat.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (gebouw van drie bouwlagen), gaafheid, representativiteit (eclectische stijl) en zijn contextwaarde (burgerhuizen in Werchterplein).

Clusters

Woningen ooit bewoond door de familie Van Roost

Waardering

Bovenlokale waarde (5)

20. Werchterplein 35

Sterk verbouwde dorpswoning uit de 17de eeuw

'Café In de kroon – Bij de blokmaker van Jeppe van Rie Roekes'		Werchterplein 35
--	--	------------------

Beschrijving

Dorpswoning, waarschijnlijk uit 1658 (gevelsteen voor de verbouwing). De woning is gelegen ten westen van Werchterplein, tegenover de ingang tot de kerk. De voorgevel van de dorpswoning werd sterk verbouwd in de jaren 1960.

Bakstenen woning van **drie traveeën** en **twee bouwlagen** onder **leien zadeldak** op een gecementeerde plint. De vensteromlijstingen in witte natuursteen met negblokken dateren van de jaren 1960. Op het gelijkvloers twee verbrede vensteropeningen en centraal een deur onder een bakstenen rollaag. Op de verdieping drie rechthoekige vensteropeningen. Centraal boven het middelste venster is er nog een klein zoldervenstertje. Bovenaan bakstenen cordon en **houten kroonlijst**.

Evaluatie

Sterk verbouwde 17de eeuwse dorpswoning. Het gebouw hoort tot de oudste bebouwing van Werchter. De beeldwaarde van het gebouw is aan de voorgevel sterk aangetast.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (17de eeuwse dorpswoning).

Clusters

Oudst bewaarde relict
Brouwerij Van Roost

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

21. Werchterplein 37

Verbouwde dorpswoning uit 1686

'Bij den kuiper Louis', momenteel 'Oud Werchter'		Werchterplein 37
--	--	------------------

Beschrijving

Dorpswoning uit 1686 zoals weergegeven op de **sierankers** in de voorgevel. De woning is gelegen ten westen van Werchterplein, tegenover de ingang tot de kerk. De voorgevel van de dorpswoning werd sterk verbouwd in de jaren 1950-1960.

Dorpswoning van drie traveeën en twee bouwlagen onder **leien zadeldak** op een plint in breuksteen. In de voorgevel werden nieuwe vensters met vensteromlijstingen in witte steen ingebracht in de jaren 1950-1960. Op het gelijkvloers zijn er twee verbrede vensteropeningen en centraal een deuropening onder een bakstenen rollaag. Op de verdieping zijn er twee vensteropeningen en centraal één gedichte opening. De gevel wordt afgelijnd door een **houten kroonlijst**. Het leien zadeldak zit tussen **twee aandaken** met bewaarde **schouderstukken**. Rechts zijn er nog blokken **ijzerzandsteen** bewaard die vroeger een **muurketting** vormde. De **noordelijke zijgevel** bevat op het gelijkvloers een gedicht en een vernieuwde vensteropening op een plint in breuksteen. Op de verdieping daarentegen zijn **twee oorspronkelijke kloostervensters** bewaard onder een **hanenkam**. De **puntgevel** met **muurvlechtingen** bevat twee **zoldervenstertjes** met een **negblokomlijsting** in **witte natuursteen**.

Evaluatie

Sterk verbouwde 17de eeuwse dorpswoning met redelijk gaaf bewaard dakstructuur en zijgevel. Het gebouw behoort tot de oudste bebouwing van Werchter. Belangrijk voor de beeldwaarde in de straat.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (17de eeuwse dorpswoning), representativiteit (voorbeeld van een rijkere 17de eeuwse dorpswoning).

Clusters

Oudst bewaarde relict
Brouwerij Van Roost

Waardering

Lokale waarde (4)

Werchterplein: samenvatting

Nr.	Straat en nr.	Korte titel	Waardering
15	Werchterplein zonder nummer	Parochiekerk Sint-Jan-de-Doper	Bovenlokale waarde (5)
16	Werchterplein 9	Wederopbouwwooning in neotraditionele stijl	Ondersteunende waarde (3)
17	Werchterplein 21	Pastorie van 1925 in eclectische stijl	Ondersteunende waarde (3)
18	Werchterplein 25	Burgerhuis van 1801	Lokale waarde (4)
19	Werchterplein 27	Burgerhuis Van Roost met tuin, herbouwd in 1903	Bovenlokale waarde (5)
20	Werchterplein 35	Sterk verbouwde dorpswooning uit de 17 ^{de} eeuw	Ondersteunende waarde (3)
21	Werchterplein 37	Verbouwde dorpswooning uit 1686	Lokale waarde (4)

Onze Lieve Vrouwestraat

---

22. Onze Lieve Vrouwestraat 1, 3 en 5

Eenvoudige gekoppelde arbeiderswoningen, vermoedelijk uit het begin van de 19de eeuw

Zogenaamde sloopstrekkerwoningen		Onze Lieve Vrouwestraat 1, 3 en 5
----------------------------------	--	-----------------------------------

Beschrijving

De zogenoemde sloopstrekkerhuisjes staan reeds op het primitief kadaster van 1819. Het zijn vier gekoppelde huisjes van twee traveeën en **anderhalve bouwlaag** onder **pannen en leien zadeldaken** op een **gecementeerde plint**. De **deur- en vensteropeningen** op het gelijkvloers hebben **lateien** en **lekdorpels** in **blauwe hardsteen**. Op de verdieping hebben de **vierkante vensters** een **uitkragende lekdorpel** in blauwe hardsteen. Boven de lateien zijn er **ontlastingsboogjes**. De gevel wordt afgelijnd door een eenvoudige bakgoot.

Aan de zuidoostzijde staat er een klein ingestort bijgebouwtje dwars met de straat en vervat in de gezamenlijke tuinmuur. Binnen in het gebouwtje staat nog een bakstenen **bakoven** met **schoorsteen**.

Evaluatie

Redelijk gaaf voorbeeld van 19de eeuwse kleine arbeiders- of daglonerswoningen in baksteen in combinatie met het spaarzaam gebruik van blauwe hardsteen. Ondersteunend voor de beeldwaarde van de straat.

Geselecteerd wegens zijn gaafheid, representativiteit (voorbeeld van landelijke arbeiderswoningen uit de 19de eeuw) en zijn contextwaarde (eensoortige rij arbeiderswoningen).

Clusters

Landelijke architectuur vanaf einde van de 19de eeuw

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

23. Onze Lieve Vrouwestraat 7 en 9

Dorpswoning volgens het kadaster uit 1905

Dorpswoning volgens het kadaster uit 1905		Onze Lieve Vrouwestraat 7-9
---	--	--------------------------------

Beschrijving

Op deze plaats ten zuiden van de Onze Lieve Vrouwestraat komt al bebouwing voor op het primitief kadaster van 1819. In 1905 worden de gebouwen verbouwd tot dorpswoning.

De dorpswoning telt drie traveeën en **tweeënhalve bouwlaag onder pannen zadeldak**. Het betreft een verankerde geschilderde baksteenbouw in kruisverband. De vensteropeningen hebben licht **getoogde omlijstingen** van **beschilderde natuursteen**. Centraal is de **deuropening** gelegen die bereikt wordt via een **trapje** van **vier traden**. De **gecementeerde plint** met **twee keldergaten** is beschilderd. Bovenaan zijn er **drie gedichte zoldervensters** boven de raamopeningen. De bakgoot is eenvoudig in hout. Links en rechts van de dorpswoning is er een **lager gebouwtje van één bouwlaag** onder zadeldak. Links is er een bijgebouwtje van één travee, Rechts een bijgebouwtje van twee traveeën (vermoedelijk het oude woonhuis). Het rechtse bijgebouwtje heeft rechts een **getoogde deuromlijsting in witte natuursteen**.

Evaluatie

Redelijk gaaf voorbeeld van vroeg 20ste eeuwse dorpswoning met lagere bijgebouwen in baksteen in combinatie met het gebruik van natuursteen. Ondersteunend voor de beeldwaarde van de straat.

Geselecteerd wegens zijn gaafheid en representativiteit (eenvoudige dorpswoning uit begin 20ste eeuw).

Clusters

/

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

Onze Lieve Vrouwestraat: samenvatting

Nr.	Straat en nr.	Korte titel	Waardering
22	Onze Lieve Vrouwestraat 1, 3 en 5	Eenvoudige gekoppelde arbeiderswoningen, vermoedelijk uit het begin van de 19 ^{de} eeuw	Ondersteunende waarde (3)
23	Onze Lieve Vrouwestraat 7 en 9	Dorpswoning volgens het kadaster uit 1905	Ondersteunende waarde (3)

Tweebruggenstraat

---

24. Tweebruggenstraat 11

Voormalige paardenstallen van de brouwerij, volgens de literatuur uit 1901

Voormalige paardenstallen (op plan hieronder zone C).		Tweebruggenstraat 1
---	--	---------------------

Beschrijving

De voormalige paardenstallen van de brouwerij “Van Roost” werden in 1973 omgevormd tot appartementen. De decoratieve voorgevel werd verwijderd en ingekort.

Het grote gebouw kent vandaag een voorgevel van vier bouwlagen en drie traveeën. De gevelopbouw dateert uit 1973. De oostelijke zijgevel werd ook verbouwd en bevat nieuwe verbrede vensteropeningen met er tussen de decoratieve oorspronkelijke ankers.

Enkel de **westelijke zijgevel** bleef grotendeels ongeschonden. Het betreft een zijgevel in industriële stijl van **vijf traveeën** en **drie bouwlagen** onder schilddak. De kleine **getoogde vensteropeningen** met **uitkragende lekdorpels** hebben op het gelijkvloers nog de **industriële roede-indeling**. Op de eerste en twee verdieping zijn de getoogde vensteropeningen **verticaal verbonden in reliëf**. De bovenste vensteropeningen hebben een **gietijzeren latei met bloemmotieven**. Tussen de vensteropeningen bevinden zich telkens **gedecoreerde ankers**. Bovenaan wordt de zijgevel nog bekroond met een **houten kroonlijst op klossen**.

Evaluatie

Sterk verbouwde paardenstallen van 1901. Het volume en de westelijke zijgevel vormen nog altijd een beeldbepalend element in de straat.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (paardenstallen) en zijn contextwaarde (onderdeel brouwerij Van Roost).

Clusters

Brouwerij Van Roost

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

25. Tweebruggenstraat 8 en 10

Twee dorpswoningen uit het einde van de 19de eeuw

Beschrijving

De twee woningen liggen aan de noordzijde van de Tweebruggenstraat. Ze dateren vermoedelijk uit het einde van de 19de eeuw.

Nummer 8 betreft een lijstgevel van **twee bouwlagen** en drie traveeën onder **pannen zadeldak**. De voorgevel is gecementeerd met witgeschilderde schijnvoegen. De getoogde vensteropeningen op de verdieping hebben een **geriemde steekboogomlijsting met centraal een sluitsteen met bloemmotief**. Bovenaan is de gevel afgelijnd met een **houten kroonlijst op klossen**.

Nummer 10 heeft een zadeldak met de nok loodrecht op de straat. De voorgevel betreft zo een puntgevel. Op de verdieping zijn er **dezelfde vensteropeningen** als bij nummer acht. In de puntgevel is er ook een vensteropening gelegen.

De gehele gelijkvloerse verdieping van nummer 8 en 10 werd verbouwd. Er werden grote nieuwe vensteropeningen aangebracht.

Evaluatie

Sterk verbouwde dorpswoningen uit het einde van de 19de eeuw. Verzorgde verdieping met neoclassicistische vormtaal. Gering beeldbepalend in de straat door zijn volume en aantal bouwlagen aansluitend bij nummer 12.

Geselecteerd wegens representativiteit (eenvoudige dorpswoning uit einde 19de eeuw).

Clusters

/

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

26. Tweebruggenstraat 13 en 15

Directiewoning van de brouwerij Van Roost, gebouwd rond 1900 in opdracht van Felix Van Roost, de oprichter van de brouwerij.

Oorspronkelijke directiewoning familie Van Roost.		Tweebruggenstraat 13-15
---	--	-------------------------

Beschrijving

Het pand werd in 1900 gebouwd recht tegenover de brouwerij in de Tweebruggenstraat. In 1910 vindt een belangrijke verbouwing plaats waarbij de volledige oostzijde (linkerhelft, nummer 13) van de woning voorgevel aan de oostzijde rechtgetrokken wordt. Hierdoor werd het huidige, tweeledige karakter van de woning gecreëerd, wat het oorspronkelijke ontwerp niet ten goede kwam. Het pand komt op dat moment in handen van zoon Arthur Van Roost. In 1931 wordt er aan de achterzijde een bijgebouw opgericht waarvan nog een onderdeel bewaard is. De burgerwoning werd na de Tweede Wereldoorlog verkocht aan beenhouwer Cnops, die er een slagerij met winkel en etalage installeerde. De etalage kreeg in 2015 een andere invulling.

Het pand is gelegen ten zuiden van de Tweebruggenstraat. Op de hoek van de Tweebruggenstraat en Beverlaak was de boerderij-brouwerij van de familie Van Roost gelegen. De Tweebruggenstraat vormde de verbinding tussen de Dijle met de Dijlebrug (tram) en de hoofdstraat, de Sint Jansstraat. In het oosten liggen de paardenstallen van de brouwerij en verder de stallingen en het koetshuis (recent gesloopt) aan Werchterplein waarmee het pand één grote eenheid vormde. De **voortuin** van de directiewoning is eenvoudige ingericht met nieuwe kleinschalige beplantingen en verhardingen. Aan de oostzijde wordt een deel van de tuin en parking afgesloten van de weg door middel van een **gietijzeren hek**.

De directiewoning is een **vrijstaand pand** met een complexe plattegrond, ontworpen in **cottagestijl**. De verbouwing in 1910 van nummer 13 zorgde evenwel voor een minder speels en meer strak uitzicht van de voorgevel. Het pand is opgebouwd in **roodbruine, verankerde baksteen** afgewisseld met **cordons** in **witte geglazuurde baksteen** ter hoogte van de lekdorpels en kalven. De woning is **tweeledig** opgebouwd, met links een volume van drie traveeën en twee bouwlagen onder een **schilddak** (nummer 15), en rechts een volume van twee traveeën en drie bouwlagen onder een **zadeldak** met de nok haaks op de straat (nummer 13). Het materiaalgebruik en de vormgeving van de muuropeningen zorgt echter voor een **visuele eenheid**. Zo zijn alle **muuropeningen** in de voorgevel versierd met een **dubbele rollaag**, in **rode** en in **geglazuurde groene baksteen**.

De straatgevel van nummer 15 is een in 1910 vervlakte **lijstgevel** met **kroonlijst** versierd met **metalen sierelementen** en een **muizentandlijst**. De derde travee is als deurrisaliet geprononceerd. **Rondboogdeur** met **twee hardstenen treden** met **leuning** in **smeedijzer**. Oorspronkelijk was er een luifel en een erker op de verdieping. Deze zijn echter verdwenen. De linkertravee is op de begane grond verbouwd na de Tweede Wereldoorlog, voor de installatie van een slagerswinkel. De rechthoekige etalage werd in 2015 vernieuwd met modern schrijnwerk. De **vensteropeningen** op de verdiepingen zijn **getoogd**.

De rechterhelft van het pand uit 1900, op nummer 13, is geprononceerd door een **puntgevel** met **houten windborden**, die een getuige zijn van de oorspronkelijke **cottagestijl** van de woning. Op elke

bouwlaag **twee segmentboogvensters** met **kleurrijke rollagen**; in de geveltop twee kleine **zoldervensters**.

Aan de **achterzijde** van dit volume is de **puntgevel** op dezelfde manier versierd met **houten windbord**. Ook de **kroonlijst** in **frontonvorm** in cottagestijl bleef bewaard. Bovenop het dak is er een **historische bliksemafleider** aanwezig. In de oksel van de twee gebouwonderdelen is een onregelmatige aanbouw met **uitsprongen**, een **balkon** en verschillende **vensteropeningen** bewaard, met op het dak een **smeedijzeren windwijzer**. Deze originele uitbouw dateert uit de eerste bouwfase (1900).

Evaluatie

Zeer gaaf bewaard burgerhuis uit 1900 in de voor Werchter zeldzame cottagestijl. Zeer kleurrijke decoratie van de gevels. Zeer beeldbepalend pand voor de straat en de omgeving.

Geselecteerd wegens zijn representativiteit (cottagestijl) en contextwaarde (burgerwoningen in Tweebruggenstraat en onderdeel brouwerij Van Roost).

Clusters

Brouwerij Van Roost
Woningen ooit bewoond door de familie Van Roost

Waardering

Bovenlokale waarde (5)

27. Tweebruggenstraat 17

Burgerhuis in eenvoudige baksteenarchitectuur, volgens het kadaster opgetekend in 1907 en opgericht door de handelaar Jan Van Langendonck. Deze familie van handelaars is al sinds het einde van de 18de eeuw actief in Werchter.

Beschrijving

In 1902 werd het eindpunt van de Tweebruggenstraat aangepast in een driehoekige aanleg van de wegenis rond een oorspronkelijk woning "café Rome". Het gaat hier vermoedelijk om de aanpassing voor de tram in 1901. Hierbij werd perceel 143 in twee gesneden. In het driehoekig stuk werd het burgerhuis in 1907 opgericht, vlak naast de directiewoning van brouwerij Van Roost. In de noordoostelijke hoek van het perceel was er een kapel gelegen. Later werd de kapel afgebroken en verplaatst naar de zuidwestelijke hoek van het perceel om kleiner heropgebouwd te worden. De **voortuin** wordt gekenmerkt door vernieuwde kleinschalige beplantingen. De westelijke tuin is door een haag gescheiden van de weg.

Eenvoudige, **vrijstaande burgerwoning** met **omhaagde voortuin**. **Dubbelhuis** van drie traveeën en twee bouwlagen onder vernieuwd **zadeldak**. Het gebouw in rood **baksteenmetselwerk** is versierd met **blauwe hardsteen** voor de **plint**, de **cordonlijst** en voor de **omlijstingen** van de **segmentbogige muuropeningen**. De voorgevel is gevat in een groot **uitspringend kader** in baksteenmetselwerk. De vensteropeningen zijn versierd met rechthoekige **uitkragende lekdorpels** en **waterlijsten** in **blauwe hardsteen** boven **rollagen** versierd met **wit-roodbruine geglazuurde baksteen** met **hoek-** en **sluitstenen** en **hardsteen** met **diamantkoppen**. Vlakke **deuromlijsting** in **blauwe hardsteen** met **oren** met **art-nouveau-inslag**. **Houten deur** met **ijzerwerk** en **bovenlicht** bleef bewaard. In de rechterzijgevel zijn er enkele kleine vensteropeningen op de verdiepingen. Nieuwe kroonlijst en dakbedekking. Het schrijnwerk is uitgevoerd in eenvoudige T-ramen.

Evaluatie

Gaaf burgerhuis uit het begin van de 20ste eeuw. Sobere versiering. Beeldbepalend voor de straat en omgeving.

Geselecteerd wegens zijn gaafheid en contextwaarde (burgerwoningen in Tweebruggenstraat).

Clusters

Andere grote woningen
Tweebruggenstraat KMO-zone avant la lettre

Waardering

Bovenlokale waarde (5)

28. Tweebruggenstraat zonder nummer

Naoorlogse kapel Onze-Lieve-Vrouw

Kappelletje		Tweebruggenstraat zn
-------------	---	----------------------

Beschrijving

Op het einde van de 19de eeuw werd in de Tweebruggenstraat een nieuwe Onze-Lieve-Vrouwekapel opgericht. Deze kleine betreedbare kapel stond tussen de huidige nummers Tweebruggenstraat 15 en 17. Omstreeks 1960 werd de kapel afgebroken. Een nieuwe kapel werd opgericht op de hoek van de Tweebruggenstraat en de Onze Lieve Vrouwestraat.

Eenvoudige

Eenvoudige **gewitte pijlerkapel** met **puntgevel**, opgebouwd uit **baksteen** op een **ijzerzandstenen plint**. De plint loopt links en rechts uit en is bedekt met een afdeksteen in blauwe hardsteen. Hoekblokken van pijler en nis afgewerkt in **ijzerzandsteen**. **Rondboognis** met hardstenen lekdorpel en rood beschilderde bakstenen rondboog. In de nis, een **Mariabeeld** op sokkel.

Evaluatie

Eenvoudige pijlerkapel. Sobere versiering. Beeldbepalend voor de straat en omgeving.

Geselecteerd wegens zijn representativiteit (naoorlogse kapel).

Clusters

/

Waardering

Bovenlokale waarde (5)

29. Tweebruggenstraat 21

Het huidige modernistische handelshuis "Van Langendonck" werd volgens het kadaster opgericht in 1941 in de afgebrande woning en winkel

Handel Van Langendonck.		Tweebruggenstraat 21
-------------------------	---	----------------------

Beschrijving

Op de plaats van het betreffende pand Tweebruggenstraat 21 zien we op de wandkaarten van Aarschot en de Ferrariskaart vermoedelijk een kleine hoeve die ook weergegeven wordt op het primitief kadaster van 1819. In de tweede helft van de 19de eeuw bouwde Antonius Van Langendonck, olieslager en winkelier, op deze plaats een groot gebouw, vermoedelijk een specerijenwinkel. Ook werden aan de zuid- en oostzijde van het gebouw een aantal bedrijfsgebouwen opgericht. Zijn zoon Jan Van Langendonck werkte ook in de winkel en bouwde in 1907 een nieuwe woonst op het nummer Tweebruggenstraat 17. Het grote gebouw brandde af in 1914 en werd herbouwd in neotraditionele stijl. De winkel breidde uit met ijzerwaren, hout en andere materialen. In de Tweede Wereldoorlog brandde het weer af en werd het herbouwd in modernistische stijl

Het betreft een **modernistisch langshuis** van **twee bouwlagen** onder een ietwat verborgen **zadeldak**. De traveeën worden gekenmerkt door de typische **uitspringende erkers** en de **modernistische vormentaal**. De gevels zijn grotendeels opgebouwd in **gele baksteen in klezorenverband** met staande tand. De voorgevel bestaat uit vijf traveeën plus één hoektravee. De noordelijke zijgevel kent twee traveeën. De gevel kan ingedeeld worden in twee delen: het **symmetrisch hoekgebouw** van twee traveeën in de voorgevel en twee in de zijgevel met in het midden één hoektravee. Daarnaast is er het **zuidelijke gebouw**. Het gelijkvloers van de hoekbouw is rechthoekig afgewerkt en heeft een **hardstenen optrede** als **plint**. De **vensteropeningen** zijn breed en hoog en hebben een **hardstenen borstwering**. Op de uitspringende verdieping is er in de **hoektravee** een **halfronde erker** tussen **twee penanten** in bruine opstaande baksteen met in het midden een **vierlicht**. Deze erker is uitgevoerd in **gele baksteen in koppenverband**. Links en rechts bevindt zich in de gevel een **uitspringend vlak** met een **zeslicht**. Bovenaan is er een houten sterk **overkragende kroonlijst**. Het zuidelijke gebouw met **plint in bruine opstaande baksteen** telt drie traveeën. De meest linkse travee bevat de **inkom** en vormt de overgang tussen beide delen. De **modernistische inkomdeur** met **ijzerwerk** bleef bewaard. Boven de deur is er een **ronde vensteropening**. De twee rechtse traveeën bevatten op het gelijkvloers telkens een **drielicht** met **lekdorpel** in **blauwe hardsteen**. De verdieping bestaat uit een licht **uitspringende erker** met in het midden een **halfronde mast** in **bruine opstaande baksteen**. Aan weerszijde van de mast is er telkens een **vierlicht** met doorlopende **hardstenen lekdorpel**. Rechts van het zuidelijke gebouw bevindt zich nog een **aanbouw** van **één bouwlaag** met deur en twee vensteropeningen. Uiterst rechts wordt de gevel afgelijnd door een **pijler in bruine opstaande baksteen**.

Dwars met de straat is er aan de zuidoostzijde van het handelsgebouw een langwerpige loods aanwezig, mogelijk in kern uit het einde van de 19de eeuw.

Evaluatie

Gaaf burgerhuis in een voor Werchter zeldzame modernistische vormentaal. Mooi afgewerkte en verzorgde gevel met bewaarde deur. Zeer beeldbepalend pand voor de straat en de omgeving.

Geselecteerd wegens zijn gaafheid en representativiteit (modernisme).

Clusters

Tweebruggenstraat KMO-zone avant la lettre
Heropbouwarchitectuur uit de wereldoorlogen

Waardering

Bovenlokale waarde (5)

30. Tweebruggenstraat 16

Wederopbouw burgerhuis van 1921 in eclectische stijl

Zagerij Wouters.		Tweebruggenstraat 16
------------------	---	----------------------

Beschrijving

Op de Croÿkaart van 1596 is er aan de Dijlebrug een grote hoeve te zien, vermoedelijk een brouwerij. In 1775 kocht een zekere Gielis Van Langendonck deze oude brouwerij "De Bonte Os". In de 19de eeuw had Antonius Van Langendonck hier een olieslagerij. Vervolgens werden de gebouwen eigendom van zagerij Wouters. In 1914 werden de oude gebouwen volledig vernield. Na de eerste wereldoorlog werd door zagerij Wouters een nieuwbouw opgericht op plaats van het verwoeste herenhuis.

Het huis volgde opnieuw een rechthoekige opbouw met de toevoeging van een erker richting de Tweebruggenstraat in het oosten en afgeschuinde hoektravee richting de Onze Lieve Vrouwestraat in het zuidoosten. Het huis ligt ten westen van het pleintje aan de Tweebruggenstraat en juist ten oosten van de Dijle. Het huis telt twee bouwlagen onder een **leien schilddak**.

Het betreft een burgerhuis in **rode baksteen** in kruisverband in combinatie van **witte natuursteen** voor de decoratieve elementen. De gevel wordt gekenmerkt door **doorlopende muurbanden** in **witte natuursteen** ter hoogte van de lekdorpels en horizontale middenroeden. De **vensterbogen** zijn uitgewerkt in **bakstenen rollagen** en hebben **aanzetstenen of sluitstenen** in **witte natuursteen**. Alle vensteropeningen hebben een **uitkragende lekdorpel** in **blauwe hardsteen**. Tussen het gelijkvloers en de verdieping loopt een **decoratieve bakstenen muurband** met **siermetselwerk** van afwisselde vierkanten van staand en liggend metselwerk.

De zuidelijke voorgevel bestaat uit vijf traveeën met de **afgeschuinde hoektravee** als vijfde travee. De eerste twee travee zijn gelegen in een licht uitkragend vlak en hebben **rondbogige vensters** op het gelijkvloers en **afgeplatte segmentbogige vensters** op de verdieping. Vervolgens zijn er twee **brede segmentbogige vensters** op het gelijkvloers en **twee tweelichten** op de verdieping. De gevel wordt bekroond door een **houten kroonlijst** op eenvoudige **consoles**. De laatste travee, de hoektravee, heeft een **decoratief uitgewerkte deuropening** op het gelijkvloers. De rondbogige deuropening heeft een **rondbogige driuplijst** en **centrale sluitsteen** met **bolmotief** in **witte natuursteen** en wordt bereikt met één **optrede** in **blauwe hardsteen**. Erboven bevindt zich een venster met **afgeplatte segmentboog**. Hierboven loopt de gevel door in een **tuitgevel** met centraal een **rondboogvenstertje**. De tuitgevel heeft **hardstenen dekstenen, korbelen, aanzetstenen** en een **tuit** met de **inscriptie "8"**.

De oostgevel bestaat uit twee travee met de rechtse travee als **risaliet**. De linkergevel heeft een breed **segmentbogig venster** op het gelijkvloers en een **klein venstertje** met **afgeplatte segmentboog** op de verdieping. Bovenaan wordt de gevel afgelijnd van het dak door een **houten kroonlijst** op eenvoudige **consoles**. Tussen de gevel en de risaliet bevindt zich een **schoorsteen** in het dakvlak. De risaliet of erker heeft op het gelijkvloers **afgeschuinde hoeken** en centraal een **rondbogig venster**, op de verdieping een **afgeplatte segmentbogig venster** en de risaliet loopt daarboven uit in een **tuitgevel**. Centraal in de tuitgevel is er een **rondboogvenster** aanwezig. De **tuitgevel** heeft **korbelen, aanzetstenen** en **afdekstenen** in **blauwe hardsteen** en **muurvlechtingen** in baksteen. Bovenaan wordt de tuitgevel bekroond met een **hardstenen tuit** met het **jaartal "1921"**. Aan de noordzijde is er een torenachtige aanbouw van drie bouwlagen onder puntdak.

Het schrijnwerk werd in zijn geheel vernieuwd.

Meer noordelijk bevinden zich de bedrijfsgebouwen. Dit is een groot gebouw onder zadeldak van vier traveeën en twee en halve bouwlaag.

Evaluatie

Gaaf bewaarde wederopbouw burgerwoning. Zeer verzorgde ornamentiek. Zeer belangrijk voor de beeldwaarde van de straat.

Geselecteerd wegens zijn gaafheid, representativiteit (wederopbouwwoning in eclectische stijl) en contextwaarde (burgerwoningen in Tweebruggenstraat).

Clusters

Andere grote woningen
Tweebruggenstraat KMO-zone avant la lettre
Heropbouwarchitectuur uit de wereldoorlogen

Waardering

Lokale waarde (4)

Tweebruggenstraat: samenvatting

Nr.	Straat en nr.	Korte titel	Waardering
24	Tweebruggenstraat 11	Voormalige paardenstallen van de brouwerij, volgens de literatuur uit 1901	Ondersteunende waarde (3)
25	Tweebruggenstraat 8 en 10	Twee dorpswoningen uit het einde van de 19 ^{de} eeuw	Ondersteunende waarde (3)
26	Tweebruggenstraat 13 en 15	Directiewoning van de brouwerij Van Roost, gebouwd rond 1900	Bovenlokale waarde (5)
27	Tweebruggenstraat 17	Burgerhuis in eenvoudige baksteenarchitectuur rond 1907	Bovenlokale waarde (5)
28	Tweebruggenstraat zn.	Naoorlogse kapel Onze-Lieve-Vrouw	Bovenlokale waarde (5)
29	Tweebruggenstraat 21	Modernistische handelshuis "Van Langendonck" uit 1941	Bovenlokale waarde (5)
30	Tweebruggenstraat 16	Wederopbouw burgerhuis van 1921 in eclectische stijl	Lokale waarde (4)

Beverlaak

---

31. Beverlaak 1

Brouwerijtoren uit het begin van de 20ste eeuw

Voormalige brouwerij		Beverlaak 1
----------------------	--	-------------

Beschrijving

De brouwerijtoren ligt op de hoek van de Tweebruggenstraat en Beverlaak en de plattegrond beschrijft een rechthoek met één schuin been aan de Beverlaak. De brouwerijtoren is naast de kerktoren is één van de hoogste gebouwen in Werchter.

In het torenvolume was de trappenhall, het buizenwerk en het waterreservoir gelegen. In het hoofdgebouw stonden de mengkuipen en brouwketels, was er een stockageruimte en op de bovenste verdieping stonden twee koelbakken. Het interieur bleef niet bewaard behalve een aantal industriële trappen. Oorspronkelijk waren de twee ijzeren daken bedekt met pannen. Het later aangebouwde inkomgebouw in het zuiden werd afgebroken bij de restauratie.

Het hoofdgebouw onder een **dubbel afgeplat industrieel spantendak met zijdelingse lichtkoepels** en de toren onder plat dak is gebouwd in een verankerde **rode baksteenbouw** in kruisverband. Het hoofdgebouw telt vier bouwlagen en vier op drie traveeën. De toren zelf telt vijf bouwlagen en één travee op vier traveeën. Het geheel telt zo vier op vier traveeën.

De **rondboogvensters** worden gemerkt door het gebruik van **blauwe hardsteen** voor de uitkragende **lekdorpels**, de **aanzetstenen** en de **sluitstenen** met diamantkop. De rondboogvensters zijn **verkleinend** uitgevoerd naar boven toe. Het hoofdgebouw heeft een **dubbele tuitgevel** aan Beverlaak. In de tuitgevels is telkens een **rondboogvenster** aanwezig. De lange zijdes worden bekroond met een **houten kroonlijst op klossen**. De vijfde bouwlaag van de toren bevat in het noorden een **ronde vensteropening**. In de westzijde werden nieuwe terrassen aangebracht. De vijfde bouwlaag bevat hier twee rondboogvenstertjes. De toren wordt bekroond door een **balustrade** met **rondboogfries** en **pijlers** met **dekstenen** in **blauwe hardsteen**. **Decoratieve rozetankers** zijn voornamelijk aangebracht in de geveleinden. Het oorspronkelijke stalen schrijnwerk werd vervangen naar schrijnwerk naar oorspronkelijk model.

Evaluatie

Redelijk gaaf en zeldzaam voorbeeld van een brouwerijtoren uit het begin van de 20ste eeuw. Gerestaureerd en herbestemd met respect voor het gebouw. Redelijk sober maar verzorgde versiering. Zeer beeldbepalend voor de straat en omgeving.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (brouwerijtoren), gaafheid en zijn contextwaarde (onderdeel brouwerij Van Roost).

Clusters

Brouwerij Van Roost

Waardering

Bovenlokale waarde (5)

32. Beverlaak 3

Pastorie in neoclassicistische stijl uit de tweede helft van de 19de eeuw, verbouwd na de eerste wereldoorlog

Beschrijving

De oude pastorie van de abdij van Park werd volgens het kadaster afgebroken in 1882. Toen stond er al een nieuwe pastorie op het perceel ten zuiden van de omgrachting. Vermoedelijk werd de nieuwe pastorie gebouwd in 1871 en vergroot in 1882. In de eerste wereldoorlog werd de pastorie beschadigd en opnieuw opgebouwd. Vanaf 1926 werd de pastorie eigendom van de brouwerij en omgevormd tot burelen.

De woning is geconcipeerd als **dubbelhuis** van drie traveeën en twee bouwlagen onder **puntdak** op een **hardstenen plint**. De **rechthoekige venster- deuropeningen** zijn uitgewerkt in goudgeel **beschilderde natuursteen**. Twee **consoles** dragen de **uitkragende lekdorpels** en de rechthoekige omlijsting bevat geprofileerde **imposten**, een centrale **sluitsteen** en een **entablement**. De lekdorpels lopen door in een **hardstenen cordon**. Centraal in de gevel bevindt zich de toegangsdeur die bereikt wordt via een **bordes met zes treden** en een eenvoudige ijzeren leuning. Aan weerszijden zijn er in de plint onder de vensteropeningen **twee keldergaten**. Bovenaan wordt de gevel bekroond door een geprofileerde **houten kroonlijst op klossen**. Centraal loopt de gevel door in een **dakkapel** met een **puntgevel** die een **tweelicht** bevat. Bovenop het puntdak staat een **ijzeren bekroning**.

In de noordelijke zijgevel zijn er drie traveeën en twee bouwlagen. De vensteropeningen hebben **uitkragende lekdorpels** en **lateien in blauwe hardsteen** en **hoekblokken** en een **middenblok** in goudgeel **geverfde natuursteen**. Het schrijnwerk werd geheel vernieuwd.

Evaluatie

Gaaf voorbeeld van een pastorie in neoclassicistische stijl. Zeer verzorgde en gedetailleerde ornamentiek. Beeldbepalend gebouw in de straat en de omgeving.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (pastorie), gaafheid, representativiteit (neoclassicisme) en contextwaarde (onderdeel brouwerij Van Roost).

Clusters

Brouwerij Van Roost
Openbare instellingen

Waardering

Lokale waarde (4)

33. Amerstraat 1

Elektriciteitscentrale van de brouwerij, volgens de literatuur uit 1900

Voormalige elektriciteitscentrale.		Beverlaak 3
------------------------------------	--	-------------

Beschrijving

De **elektriciteitscentrale** en later atelier en magazijn bestaat uit twee industriële hallen onder zadeldak met de korte zijde aan de Amerstraat.

De oostelijke hal met **zadeldak** heeft een **voorpuntgevel** van drie traveeën. Centraal is er een **poortopening** onder **gietijzeren latei** en met bakstenen **rondboog** erboven met aan weerszijde **twee hoge rondboogvensters** met de originele **industriële stalen ramen**. Centraal loopt de travee verder in een groot **rond venster** en hierboven een **half rond venster**. De gevel is opnieuw opgemetst.

Tegen de oostelijke hal staat de westelijke hal met aan de Amerstraat met vooraan een erker met plat dak van één travee (zijgevel) en in de voorgevel twee traveeën. In de zijgevel is er **één** en in de voorgevel zijn er **twee rondboogvensters** met originele **stalen ramen**. De **zijgevel** zonder erker bestaat uit drie traveeën onder **zadeldak**. De gevel bevat **drie grote rondboogvensters** met originele **stalen ramen** eronder verdergezet worden door een **rechthoekig venstertje** onder **gietijzeren latei**. De gevel wordt afgelijnd door een aantal sierankers en door een **geprofileerde houten kroonlijst op klossen**.

Evaluatie

Gaaf voorbeeld van een industriële hal uit 1900. De bewaarde stalen ramen zijn behouden en gerestaureerd. Vrij uitzonderlijk voor Werchter. Beeldbepalend gebouw in de straat en de omgeving.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (industriële hal), gaafheid en zijn contextwaarde (onderdeel brouwerij Van Roost).

Clusters

Brouwerij Van Roost

Waardering

Bovenlokale waarde (5)

34. Beverlaak 4, 4A, 4B, 4C, 6, 8B, 8, 10, 12, 14 en 16

De 'kelders' of pakhuizen van de brouwerij uit het begin van de 20ste eeuw

Geheel van de kelders		Beverlaak 4-16
-----------------------	--	----------------

Beschrijving

Aan de oostzijde van Beverlaak, tegenover de brouwerijtoren en de oude pastorie staan tien aaneensluitende pakhuizen onder zadeldak.

Deze 'kelders' werden opgericht tussen 1907 en 1912 en werden voornamelijk gebruikt om het lambiekbier in tonnen te laten rijpen.

De kelders (met uitzondering van de huisnummers 4B-4C) bestaan uit een redelijk homogene rij pakhuizen met **pannen zadeldaken** met de nok dwars op de straat. De pakhuizen zijn opgebouwd uit verankerde lokaal gebakken **rode baksteen** in kruisverband. De **decoratieve rozetankers** bevinden zich tussen de twee en derde bouwlaag en onder de dakrand.

De voorgevels van nummer 4 en 4A bestaan elk uit een verbouwde gelijkvloers op zwart geverfde plint met twee raam- en vensteropeningen onder gietijzeren latei. Op de verdiepingen hebben ze **twee getoogde vensteropeningen** en onder het puntdak een **getoogd venster** met **hijskraan** en een **tweelicht**. De voorgevel van 4B en 4C is sterk verbouwd. De puntgevels van huisnummers 6, 8B, 8, 10 en 12 zijn gaaf bewaard en zijn telkens opgebouwd uit en **poort met een klein venster** op een **zwart geschilderde plint** op de benedenverdieping. De twee bovenverdiepingen bestaan telkens uit een **getoogd tweelicht** en een **getoogde vensteropening** (met hijsluik). De pakhuizen zijn recent gemoderniseerd, van nieuwe poorten, schrijnwerk en daken voorzien. Intern hadden de pakhuizen een plafond uit smalle gebogen gewelven die gedragen werden door ijzeren leggers om de zware tonnen te kunnen dragen.

Evaluatie

Gaaf voorbeeld van een rij pakhuizen uit het begin van de 20ste eeuw. Voor Werchter uniek voorbeeld van industriële architectuur. Zeer beeldbepalende rij van gebouwen in de straat en de omgeving.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (industriële opslagplaatsen), gaafheid en zijn contextwaarde (onderdeel brouwerij Van Roost).

Clusters

Brouwerij Van Roost

Waardering

Bovenlokale waarde (5)

35. Beverlaak 30, 32, 34, 36, 38-40, 42 en 44

Sterk verbouwde rij arbeiderswoningen van de brouwerij uit het begin van de 20ste eeuw

Rijhuizen voor de arbeiders van de brouwerij.		Beverlaak 30-44
---	--	-----------------

Beschrijving

Rij van acht arbeiderswoning van meestal **twee traveeën** en **twee bouwlagen** onder pannen zadeldak. Vooraan voorzien van voortuintje met muurtje. Verankerde bakstenen woningen met meestal vervangen houten kroonlijst op klossen en gecementeerde plint. Rechthoekige deur- en vensteropeningen onder een ontslatingsboogje op het gelijkvloers en uitkragende hardstenen lekdorpels.

Nummers 30, 32, 38-40, 42 en 44 zijn vrij sterk verbouwd.

Evaluatie

Verbouwde rij arbeiderswoningen van de brouwerij. Weinig decoratief uitgewerkt. Gering beeldbepalend voor de straat.

Geselecteerd wegens zijn representativiteit (voorbeeld rij arbeiderswoningen uit 20ste eeuw) en zijn contextwaarde (onderdeel brouwerij Van Roost).

Clusters

Landelijke bebouwing vanaf het eind van de 19 ^{de} eeuw
Brouwerij Van Roost

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

Beverlaak: samenvatting

31	Beverlaak 1	Brouwerijtoren uit het begin van de 20 ^{ste} eeuw	Bovenlokale waarde (5)
32	Beverlaak 3	Pastorie in neoclassicistische stijl uit de tweede helft van de 19 ^{de} eeuw, verbouwd na de eerste wereldoorlog	Lokale waarde (4)
33	Amerstraat 1	Elektriciteitscentrale van de brouwerij, volgens de literatuur uit 1900	Bovenlokale waarde (5)
34	Beverlaak 4, 4A, 4B, 4C, 6, 8B, 8, 10, 12, 14 en 16	De 'kelders' of pakhuizen van de brouwerij uit het begin van de 20 ^{ste} eeuw	Bovenlokale waarde (5)
35	Beverlaak 30, 32, 34, 36, 38-40, 42 en 44	Sterk verbouwde rij arbeiderswoningen van de brouwerij uit het begin van de 20 ^{ste} eeuw	Ondersteunende waarde (3)

Hanewijk

---

36. Hanewijk 5, 7 en 9

Drie gekoppelde dorpswoningen uit het interbellum

Heropbouwpaand WOII		Hanewijk 5-9
---------------------	---	--------------

Beschrijving

Juist over het water, in het westen van Hanewijk staan er **drie gekoppelde woningen** uit het interbellum. Het betreffen drie woningen die gekenmerkt worden door het gebruik van **verschillende baksteensoorten**, afgewisseld met **witte natuursteen** of **ijzer**. De **plint** is uitgewerkt in **blauwe hardsteen** en de deuropening worden bereikt door een **optrede** in **blauwe hardsteen**. Het zijn woningen van twee traveeën en twee bouwlagen onder een **zadeldak**.

Nummer 5 heeft op het gelijkvloers een brede **vensteropening** en een **deuropening** onder **gewitte ijzeren latei**. De omlijsting van de vensteropening heeft **oren** en is in **fel rode baksteen** in reliëf aangebracht. Doorlopende bakstenen **cordons** zijn er ter hoogte van de lateien en lekdorpels. De twee **vensteropeningen** bovenaan hebben een **gewitte ijzeren latei** en een **felrode bakstenen omlijsting in reliëf met oren**. Bovenaan is er een eenvoudige bakgoot. Het schrijnwerk werd vernieuwd.

Nummer 7 is het meest gedecoreerd door het gebruik van **witte natuursteen** voor de **deuromlijsting**, de **aanzetstenen** van de **vensteropeningen** en de **muurbanden** ter hoogte van deze aanzetstenen. Op het gelijkvloers is er een brede rechthoekige **raamopening** en een **deuropening** die bovenaan afgerond zijn afgewerkt met de **aanzetstenen**. Beide zijn in **reliëf** afgewerkt met **felrode baksteen** en **witte natuursteen**. De **doorlopende lekdorpel** is in **blauwe hardsteen**. De oorspronkelijke **dubbele toegangsdeur** bleef bewaard. Op de verdieping zijn er twee hoge **vensters** in **felrode bakstenen reliëf**. De gevel loopt uit in een **tuitgevel** met **schouderstukken** die wordt afgeboord door een **felrode bakstenen boord in reliëf**. Centraal is er een **rondboogvenstertje** met een bakstenen **felrode omlijsting in reliëf**. Vermoedelijk is het schrijnwerk authentiek.

Nummer 9 kent dezelfde afwerking als nummer 5 in spiegelbeeld. De verdieping werd echter gecementeerd. De **houten kroonlijst op klossen** bleef hier bewaard alsook het originele **schrijnwerk** en **deur**.

Evaluatie

Redelijk gaaf en zeldzaam voorbeeld van drie aaneengeschakelde interbellum dorpswoningen. De woningen zijn verzorgd maar niet overdadig versierd met voornamelijk goedkopere materialen zoals baksteen, ijzer en witte natuursteen. Ze zijn belangrijk voor de beeldwaarde van de straat en omgeving.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (drie geschakelde interbellum woningen) en gaafheid.

Clusters

/

Waardering

Ondersteunende waarde (3)

37. Hanewijk zonder nummer

Kapel Onze-Lieve-Vrouw van de sloopstrekkers

Kapel Onze-Lieve-Vrouw van de sloopstrekkers		Hanewijk z.n.
--	--	---------------

Beschrijving

Mooie barokkapel van **zandsteen** op vierkant grondplan (**jaartal 1681** op de volutengevel). Voorgevel voorzien van een **venster**, verfraaid met **barokmotieven** en een klein hoofdstel; **volutenbekroning** uitlopend op een **bol met kruis**.

Evaluatie

Gave kapel uit de 17de eeuw. Mooi versierd met barokmotieven. Zeer belangrijk beeldbepalende constructie in de straat en omgeving.

Geselecteerd wegens zijn zeldzaamheid (barokkapel 17de eeuw), gaafheid en zijn contextwaarde (gelegen aan de Dijle).

Clusters

Oudste bewaarde relict

Waardering

Bovenlokale waarde (5)

Hanewijk: samenvatting

Nr.	Straat en nr.	Korte titel	Waardering
36	Hanewijk 5, 7 en 9	Drie gekoppelde dorpswoningen uit het interbellum	Ondersteunende waarde (3)
37	Hanewijk zonder nummer	Kapel Onze-Lieve-Vrouw van de sloopstreekers	Bovenlokale waarde (5)

Samenvatting alle waarden Werchter

Nr.	Straat en nr.	Korte titel	Waardering
1	Sint Jansstraat 102	Eclectische burgerwoning "Mijn Rust"	Ondersteunende waarde (3)
2	Sint Jansstraat 98	Burgerwoning in sobere art decostijl	Ondersteunende waarde (3)
3	Sint Jansstraat 89	Eenvoudige hoeve uit het begin van de 20 ^{ste} eeuw	Ondersteunende waarde (3)
4	Sint Jansstraat 82 en 80	School en schoolmeesterswoning uit het interbellum in neo-Vlaamserenaissancestijl	Lokale waarde (4)
5	Sint Jansstraat 70	Wederopbouw woning in neotraditionele stijl	Ondersteunende waarde (3)
32	Sint Jansstraat 85	Burgerhuis in traditionele stijl uit het einde van de 18de of begin 19de eeuw	Lokale waarde (4)
7	Sint-Jansstraat 75	Burgerhuis in eclectische stijl	Lokale waarde (4)
8	Sint Jansstraat 45	Burgerhuis in eclectische stijl uit 1891	Ondersteunende waarde (3)
9	Sint-Jansstraat 42	Traditionele herberg of afspanning uit de 17de eeuw	Bovenlokale waarde (5)
10	Sint Jansstraat 28	Eclectisch herenhuis uit 1900	Bovenlokale waarde (5)
11	Sint Jansstraat 26	Eclectisch burgerhuis Van Roost	Bovenlokale waarde (5)
12	Sint Jansstraat 29 en 27	Bakstenen burgerhuis, vermoedelijk uit de 17de of 18de eeuw	Ondersteunende waarde (3)
13	Sint Jansstraat 15	Dokterswoning in neoclassicistische stijl van 1854	Bovenlokale waarde (5)
14	Sint Jansstraat 1	Dorpswoning met kern uit de 18de eeuw	Ondersteunende waarde (3)
15	Werchterplein zonder nummer	Parochiekerk Sint-Jan-de-Doper	Bovenlokale waarde (5)
16	Werchterplein 9	Wederopbouw woning in neotraditionele stijl	Ondersteunende waarde (3)
17	Werchterplein 21	Pastorie van 1925 in eclectische stijl	Ondersteunende waarde (3)
18	Werchterplein 25	Burgerhuis van 1801	Lokale waarde (4)
19	Werchterplein 27	Burgerhuis Van Roost met tuin, herbouwd in 1903	Bovenlokale waarde (5)
20	Werchterplein 35	Sterk verbouwde dorpswoning uit de 17 ^{de} eeuw	Ondersteunende waarde (3)
21	Werchterplein 37	Verbouwde dorpswoning uit 1686	Lokale waarde (4)
22	Onze Lieve Vrouwestraat 1, 3 en 5	Eenvoudige gekoppelde arbeiderswoningen, vermoedelijk uit het begin van de 19de eeuw	Ondersteunende waarde (3)
23	Onze Lieve Vrouwestraat 7 en 9	Dorpswoning volgens het kadaster uit 1905	Ondersteunende waarde (3)

24	Tweebruggenstraat 11	Voormalige paardenstallen van de brouwerij, volgens de literatuur uit 1901	Ondersteunende waarde (3)
25	Tweebruggenstraat 8 en 10	Twee dorpswoningen uit het einde van de 19 ^{de} eeuw	Ondersteunende waarde (3)
26	Tweebruggenstraat 13 en 15	Directiewoning van de brouwerij Van Roost, gebouwd rond 1900	Bovenlokale waarde (5)
27	Tweebruggenstraat 17	Burgerhuis in eenvoudige baksteenarchitectuur rond 1907	Bovenlokale waarde (5)
28	Tweebruggenstraat zonder nummer	Naoorlogse kapel Onze-Lieve-Vrouw	Bovenlokale waarde (5)
29	Tweebruggenstraat 21	Modernistische handelshuis "Van Langendonck" uit 1941	Bovenlokale waarde (5)
30	Tweebruggenstraat 16	Wederopbouw burgerhuis van 1921 in eclectische stijl	Lokale waarde (4)
31	Beverlaak 1	Brouwerijtoren uit het begin van de 20 ^{ste} eeuw	Bovenlokale waarde (5)
32	Beverlaak 3	Pastorie in neoclassicistische stijl uit de tweede helft van de 19 ^{de} eeuw, verbouwd na de eerste wereldoorlog	Lokale waarde (4)
33	Amerstraat 1	Elektriciteitscentrale van de brouwerij, volgens de literatuur uit 1900	Bovenlokale waarde (5)
34	Beverlaak 4, 4A, 4B, 4C, 6, 8B, 8, 10, 12, 14 en 16	De 'kelders' of pakhuizen van de brouwerij uit het begin van de 20 ^{ste} eeuw	Bovenlokale waarde (5)
35	Beverlaak 30, 32, 34, 36, 38-40, 42 en 44	Sterk verbouwde rij arbeiderswoningen van de brouwerij uit het begin van de 20 ^{ste} eeuw	Ondersteunende waarde (3)
36	Hanewijk 5, 7 en 9	Drie gekoppelde dorpswoningen uit het interbellum	Ondersteunende waarde (3)
37	Hanewijk zonder nummer	Kapel Onze-Lieve-Vrouw van de scheepstreckers	Bovenlokale waarde (5)

